

Doživetje za naše mesto

Dne 12. avgusta je imelo naše občinstvo izredno priložnost, da je lahko v domačem kraju prisostvovalo nastopu odličnih ukrajinskih umetnikov, članov kijevskega opernega in baletnega gledališča. Nastop je organizirala medrepubliška kulturno-prosvetna skupnost, katere član je tudi naša občinska zveza Svobod in prosvetnih društev.

Program je bil popularen, toda vsekozi na umetniški višini, pester in nadvse zanimiv. Nastopali so operni solisti, ki so zapeli nekaj arij iz popularnih oper ter nekaj ukrajinskih narodnih pesmi, baletni pari pa so izvajali odlomke iz klasičnih baletov in nekaj ljudskih plesov. Višek umetniškega užitka nam je posredoval odlični baritonist Andrej Kikot, dvakratni odlikovanec z Leninovim redom.

Poslušalci so z največjo pozornostjo sledili programu, navdušenje se je stopnjevalo od točke do točke, tako da so morali izvajalci še in še prihajati na oder.

SNEŽNIK

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OBČINE ILIRSKA BISTRICA

LETO III. ♦ ŠTEVILKA 9

SEPTEMBER 1964

CENA 20 DIN

Poštnina plačana v gotovini

♦ NEKAJ MISLI O NA-
SEM TURIZMU

Stran 6

♦ Z AVTOSTOPOM
PO EVROPI

Stran 10 in 11

♦ PIONIRSKI KOTICEK

Stran 8

Praznovanje prekmorskih brigad

Ze več časa, predvsem pa v sedanjem obdobju predkongresne aktivnosti, prihajajo vse bolj in bolj do izraza težnje naših družbeno političnih organizacij, da bi v naši občini čimveč prispevali k razvijanju tradicij NOB in da bi čim zavestneje proslavili »Dan borca« dne 4. julija 1965.

Na razširjenih sejah političnih organizacij in IO občinskega odbora SZDL Ilirska Bistrica smo pretresli možnosti in pogoje glede izvedbe omenjene zamisli in smo na seji dne 6. avgusta 1964 sprejeli naslednjo

RESOLUCIJO

I.

4. julij 1965 bomo praznovali v znamenju proslavljanja 20. obletnice dokončne zmage narodno-osvobodilne vojske nad fašizmom, posebno pa zmage prekmorskih brigad, ki so končale svojo slavno in zmagovito pot v Ilirski Bistrici ob kapitulaciji 97. nemškega korpusa.

Ko so aprila 1941 vkorakale na jugoslovansko ozemlje nemške in italijanske fašistične tolpe, so takoj začele z uničevanjem in preganjanjem našega prebivalstva. Teror, ki je vladal na okupiranem italijanskem ozemlju Slovenskega Primorja, hrvatske Istre in Dalmacije 20 let, se je razširil še v hujši obliki na tedaj okupirano ozemlje. Okupator je prirejal kazenske pohode, ropal in požigal domačije, pošiljal v internacijo in taborišča može in dekleta, starčke in otroke. Okupatorska oblast je zaslučila veliko nevarnost ob pozivu KP in OF, ki sta pozvali ljudstvo k oboroženemu uporu in

združili v svojih vrstah vse zdrave sile, pripravljene za borbo proti okupatorju in njegovim pomagačem in je pričela z mobilizacijo vseh moških, da bi jim onemogočila sodelovanje in vstop v partizanske vrste.

Tako mobilizirani moški so bili odgnani v notranjost Italije. Nekatere so vtaknili v vojaško skupino; drugim niso zaupali orožja in so jih razporedili v tako imenovane »specialne delavske bataljone«. Tako so bili naši rojaki razsejani po južni Italiji, Siciliji, Sardiniji in Afriki od Egipta do Abesinije.

Toda kljub strogemu nadzoru in cenzuri je prodirala v najbolj oddaljene kraje vest o narodno-osvobodilnem gibanju in velika večina naših ljudi je pričakovala poraz svojih tlačiteljev in zlom fašističnega režima. Zato je bil dan kapitulacije Italije za vse slovenske in hrvaške može, ki so bili v italijanski vojski in za vse pripadnike specialnih delavskih bataljonov, zgodovinski dan. Sprostil se je obnem revolucionarni val zaprtih in konfiniranih množic na

italijanskem ozemlju vseh narodnosti. Te množice so se začele takoj samostojno in pozneje organizirano zbirati v Carbonari, v Bariju in Gravini.

Vendar se s porazom italijanskega fašizma še ni končala borbena pot naših množic; italijanska vojaška oblast in reakcionar na predaprilska kraljeva vlada v tujini sta onemogočili dezertacijo, stražili sta taborišča, propagirali vstop v kraljevo vojsko itd. Vsi poizkusi in njih trud pa so bili zaman. Preizkušeni predvojni revolucionarji, posebno partijski komite pod vodstvom tov. Vide Tomšič, so združili vsa hotenja v homogeno politično akcijo ter dosegli priznanje pripadnikov NOB v Italiji, s čimer je bilo gibanje združenja in pripadnosti novi Titovi Jugoslaviji priznано po zavznikih.

Formirana in oborožena je bila tako I. prekmorska brigada, ki je stopila v bojni pohod jeseni 1943 in doživela ognjeni krst na Korčuli. V celotnem političnem in vojaškem boju narodov Jugoslavije je pomenila I. prekmorska briga-

da novo kvaliteto, nov uspeh NOB. Od Italije do Afrike se je nadaljevalo zbiranje Jugoslovancev in drugih narodov za NOV, plebiscit in štetja so dokazovala, koliko jih je za NOB in koliko za jugoslovansko legijo. Vrste borcev so se tako množile, da je bilo formiranih pet prekmorskih brigad daleč od svoje domovine. Te brigade so prispevale na jugoslovanskem ozemlju s svojo borbennostjo, požrtvovalnostjo in politično zrelostjo svoj častni delež pri dokončni zmagi nad fašizmom.

V sklopu VII. korpusa, pozneje IV. armade in v sklopu 26. divizije VIII. korpusa so se udeležile nekatere prekmorske brigade in enote vseh bojev od Bosne, Hercegovine, Like do Ilirske Bistrice, drugih bojev v Črni gori, Koroški do Trsta, I. in II. prekmorska brigada pa sta se bojevali v sklopu I. proletarske divizije po Bosni in delno na bojiščih Srema, kjer je v bojih večje število borcev padlo.

Tako so se udeležili borci prekmorskih brigad in enot dolgotrajnih in napornih pohodov, ki so (Nadaljevanje na 2. strani)

Praznovanje 'prekmorskih brigad'

(Nadaljevanje s 1. strani)
terjali številne žrtve, številne napore in premagovanja. Padale so žrtve širom po naši domovini vse do predaje 97. nemškega korpusa v Ilirski Bistrici.

II.

Zato predlagamo v priznanje borcev petih prekmorskih brigad praznovanje Dneva prekmorskih brigad v Ilirski Bistrici, dne 4. julija 1965, in sicer zato,

— ker so partijsko politično vodstvo v tujini in prekmorski borci prispevali svoj velik delež pri priznanju narodnoosvobodilne vojske po zaveznikih, s tem pa priznanje gibanja po svetu;

— ker so pod vodstvom partije v svojem sestavu začeli graditi in razvijati jugoslovanski patriotizem in internacionalizem;

— ker so se s formiranjem prekmorskih brigad rekrutirali v NOV tako potrebni vojaški in politični kadri;

— ker se je končala slavna epopeja 3. prekmorske brigade in drugih prekmorskih brigad prav v Ilirski Bistrici s predajo 97. nemškega korpusa in

— ker na podlagi poslanice Aleksandra Rankoviča z dne 4. julija 1964 želimo podati občani Ilirsko-bistriške občine svoj prispevek k razvijanju revolucionarnih tradicij NOB in tako prispevati k vzgoji mladih v duhu jugoslovanskega socialističnega patriotizma in internacionalizma.

III.

Zato sprejema današnji družbeno-politični zbor naslednje obveznosti:

1. proslava prekmorskih brigad mora dobiti veličastno in dostojno mesto. Zato je potrebno takoj pristopiti k mobilizaciji vseh fizičnih in materialnih sil v občini ter izvajati koordinirano in kontinuirano dejavnost na vseh področjih našega družbenega in gospodarskega življenja do julija 1965. leta;

2. skličejo naj se sestanki in razgovori vseh političnih organizacij, društev, oblasti, zborov volivcev in zbori delovnih organizacij, ki naj sprejemajo obveznosti moralno političnega značaja, delovne obveznosti ter sklepajo o možnostih glede prispevka materialnega in finančnega značaja. K akciji naj pristopijo tudi strokovni kadri, ki naj izdelajo programe dela iz raznih področij dejavnosti;

3. vsa prizadevanja družbeno gospodarskega značaja naj bodo v tem času usmerjena k nadaljnji skupni akciji glede rešitve problemov borcev, predvsem stanovanjskega značaja, istočasno pa k urejevanju ključnih problemov širšega značaja s področja zdravstva, turizma in komunikacij;

4. istočasno priporočamo, da se začne izvajati načrtno in smotrno odlok o izgledu mesta ter se naj v ta namen začnejo formirati prostovoljne delovne skupine, brigade mladine in študentov za delo pri čiščenju, popravilu, adaptaciji in novih gradnjah komunalnega značaja;

5. v sklopu predpriprav na praznovanje naj sodelujejo vsi udeleženci prekmorskih brigad pri zbiranju zgodovinskega materiala in dokumentacije; borci NOB pa naj prispevajo svoj delež pri ureditvi grobnice in spomenika v me-

stu Ilirska Bistrica, kjer ležijo trupla 230 padlih znanih in neznanih junakov iz raznih krajev naše domovine.

IV.

Za izvedbo nakazanih nalog se imenuje in konstituira »odbor za proslavo prekmorskih brigad« s naslednjimi pododbori:

— pododbor za komunalne zadeve;

— pododbor za finančna vprašanja;

— pododbor za gostinstvo, trgovino in turizem;

— pododbor za promet in zveze;

— pododbor za spomeniško dejavnost;

— pododbor za razstavo NOB in gospodarskega razvoja občine;

— pododbor za propagando in tehniko;

— pododbor za proslavo in program.

Vsa prizadevanja za čim uspešnejšo izvedbo nalog morajo biti usmerjena najprej k mobilizaciji lastnih možnosti in sredstev v ko-

muni ob sodelovanju s širšimi družbeno-političnimi skupnostmi in organizacijami.

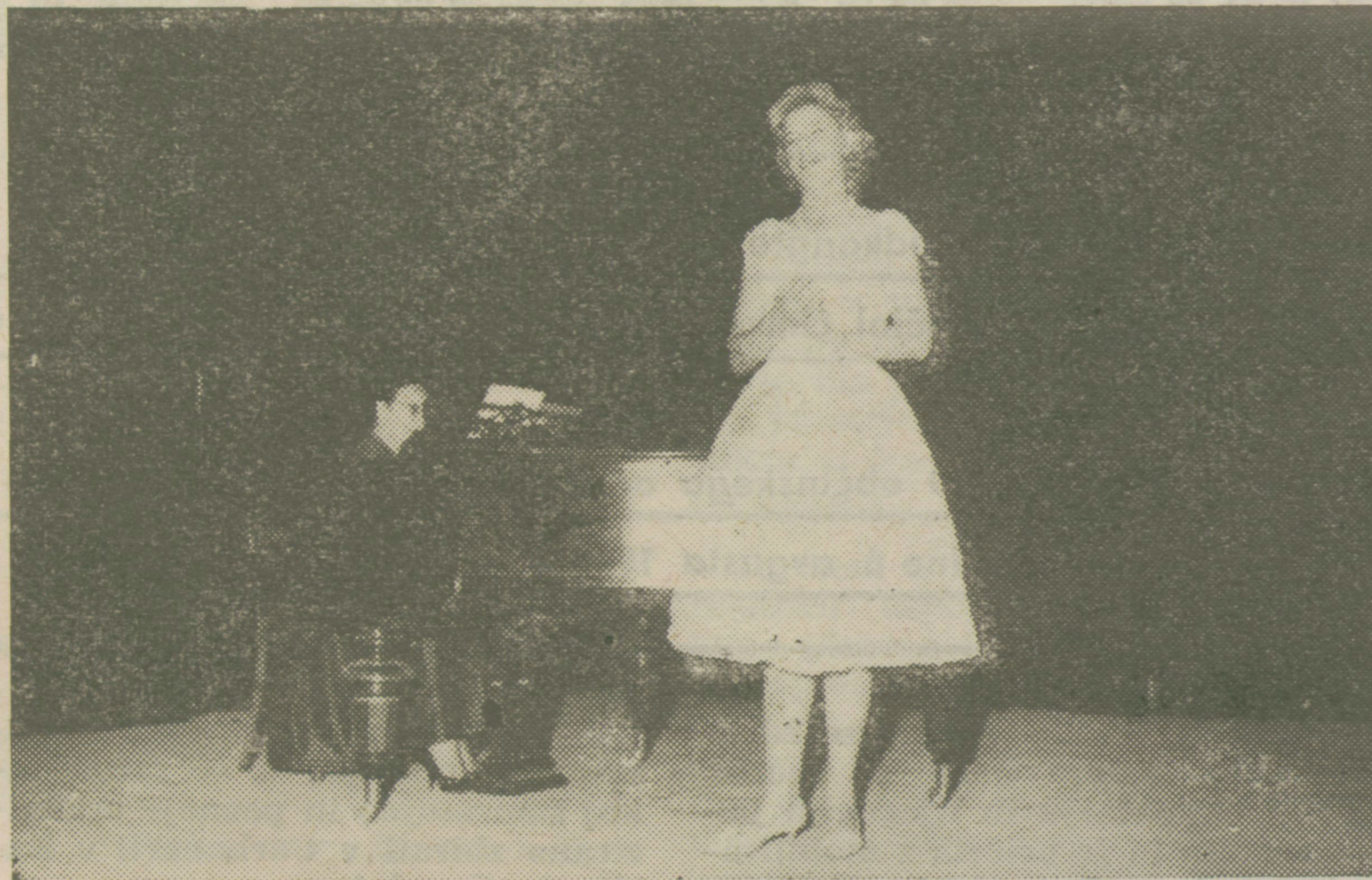
Vse akcije in kontinuirano delovanje družbeno-političnega in ekonomskega značaja pa naj preveča duh pripravljenosti in sodelovanja ne le v pripravah na proslavo, temveč predvsem v intenzivnejšem delovanju vseh organov družbenega upravljanja in organizacij pri razvijanju produktivnosti in vseh drugih elementov, ki učinkujejo na dvig standarda in osebno srečo občanov.

Le tako bodo dali naši napori praznovanju »Prekmorskih brigad« prvo mesto v duhu pridobitve NOB in graditve socialističnih odnosov.

Predlagamo, da postane ta resolucija akcijsko napotilo za vse politične organizacije, organe družbenega upravljanja in oblasti, skratka, za občane Ilirske Bistrice.

Zbor družbeno-političnih in gospodarskih organizacij v občini Ilirska Bistrica

Z nastopa kijeviskih umetnikov v Ilirski Bistrici

Mezzosopranistka Nina Misina, članica kijeviske opere pri nastopu v Ilirski Bistrici

Kijeviski umetniki ob zaključku nastopa

Širši posvet

V mesecu avgustu je bil sklican posvet političnih upravnih in samoupravnih vodstev občine. Predsednik občinske skupščine ing. Kukovec, je podal obsežno poročilo o ekonomskem položaju občine s posebno oceno gospodarjenja in delitve dohodkov v posameznih proizvodnih skupnostih. Vsa priporočila so bila usmerjena k uresničevanju zadnjih gospodarskih ukrepov ZIS v zvezi z resolucijo nadaljnega gospodarskega razvoja na področju tržišča, delitve dohodka in nadaljnega razvoja kmetijstva.

Vzporedni ukrepi so naleteli na ugoden odmev v organih delavskega samoupravljanja in so bistveno ugodno vplivali na položaj delovnega človeka. Skupna vsota olajšav znaša v gospodarstvu občine preko 280 milijonov dinarjev; osebni dohodki so se znatno povečali. Bruto realizacija dosega planska predvidevanja; znatno pa je v upadanju narodni dohodek z ozirom na močan porast materialnih izdatkov.

V procesu krepitve materialne osnove delovnih kolektivov se srečujemo z določenimi problemi, ki spremljajo uvedene in predvidene ukrepe. Gre predvsem za probleme:

— kako nadalje usklajevati osebne dohodke in sklade v zvezi s produktivnostjo dela in porastom cen;

— kako izpopolnjevati notranji sistem delitve osebnega dohodka med določenimi službami in ekonomskimi enotami v gospodarstvu ter v negospodarski dejavnosti;

— kako delovati, da nam bo omogočen še ugodnejši gospodarski razvoj v drugem polletju tega leta;

— kako razvijati kmetijsko proizvodnjo ob novih ugodnejših pogojih, posebno v kooperacijski proizvodnji, ki je bila doslej v stagnaciji;

— kako uskladiti našo investicijsko politiko z našimi možnostmi v novih pogojih.

V skupnih prizadevanjih delovnih kolektivov se moramo predvsem izogibati administrativnim posegom. Posvečati je treba nadaljnjo skrb čim akumulativnejšim oblikam plačila po delu predvsem nižjim kvalifikacijam in se izogibati linearnem povečanju osebnih dohodkov. Posebno pa je treba preprečiti vsako izkoriščanje trenutnega stanja za zviševanje cen življenjskim artiklom v maloprodaji.

Podano je bilo priporočilo, da vsaka delovna skupnost prouči svoje zmogljivosti in stanje ter ukrepa skladno z ukrepi ZIS.

OBVESTILO

Obveščamo starše in učence, da se pouk na osnovni šoli »Dragotina Ketteja« v Ilirski Bistrici in njenih podružničnih šolah začne 5. septembra 1964 za vse razrede ob 8. uri zjutraj.

Ravnateljstvo

ZI DELOVNIH KOLEKTIVOV

Remont v Lesonitu izvršen 4 dni pred rokom

Stiskalnica v osnovni proizvodnji tovarne Lesonit je predstavljala vseskozi ozko grlo. Poleg tega je pokanje cilindrov, ki so bili izdelani še med vojno v Nemčiji iz nekvalitetnega materiala, vzbujalo stalni strah, kajti ob vsakem takem pokanju je bil nujen večdnevni zastoj, ki je potegnil za seboj ne le zastoj v proizvodnji lesonita temveč sprožil celo verigo negativnih pojavov.

Lanskoletni sklep delavskega sveta o zamenjavi cilindrov je bil sprejet ravno še o pravem času, kajti že v letošnjem letu je bilo zaradi pokanja cilindrov nad mesec dni zastojev,

Končno so le prišli dolgo pričakovani cilindri iz Švedske.

Zamenjava cilindrov na veliki stiskalnici, od katerih tehta vsak 18 ton, je vse prej kot lahka. Združena je s številnimi pomožnimi deli, ki terjajo maksimum umskega in fizičnega napora od izvajalca del. Na pomoč so priskočili delavci 3. maja iz Reke, ki imajo v tem delu prakso. Prav vsi, ki so kakorkoli sodelovali pri tem delu, so bili ob koncu zadovoljni.

Trgovsko podjetje Ilirija je enotistični podjetij v Bistrici, ki je vedno solidno. Ne sega sicer v vrhove, toda vsaj zadnjih nekaj let nima izgub. Saj to je razumljivo, boste rekli; pa niti ni tako razumljivo, kajti pred nekaj leti je bila Ilirija problem.

Trenutno je v Iliriji zaposlenih

Tudi Ilirija dosega dobre uspehe

nekaj nad 130 ljudi, ki so raztreseni po celem terenu komunne, v zadnjem času pa tudi izven nje, kar je le še en dokaz uspešnega poslovanja podjetja.

V letošnjem letu je Ilirija odprla 2 poslovalnici v Klani in prevzela 3 mlečne restavracije od KIK, ki jih namerava v najkrajšem času preurediti v delikatesne trgovine.

V razgovoru z direktorjem in še nekaterimi člani kolektiva sem izvedel, da je v letošnjem letu porastel promet za 45 %, kar je za 15 % nad okrajnim povprečjem.

Porast v prometu na drobno je zlasti viden v prodaji industrijskega blaga, gospodinjskih strojev idr., dočim je porast v prodajalnah s prehrabnenimi artikli minimalen. V prodajalnah na vasi pa beležijo celo padec prometa z ozirom na lansko prvo polletje.

Ali menite, da so potrošniki zadovoljni z vašimi uslugami?

»Kljub zelo ugodnemu gibanju prometa ne moremo trditi, da smo z izbiro blaga ustregli zahtevam in potrebam kupcev, ker je na trgu občasno ali celo stalno primanjkovalo precej blaga, predvsem gradbenega materiala, premoga, emajlirane posode kakor tudi gospodinjskih električnih strojev iz uvoza in domačih 70-litrskih hladilnikov, pri živilih pa zlasti surovega masla, suhomesnatih proizvodov idr.«

Delo je trajalo nepretrgoma skoraj mesec dni.

Ob dobri organizaciji dela in požrtvovalnosti vsakega posameznika je bil uspeh razumljiv. 4 dni pred rokom je proizvodnja stekla.

Prav vsi so si odahnili in malenkostne težave in popravila, ki spremljajo tako delo po enome-sečnem stanju, niso predstavljale problema, ki bi ga bilo vredno omenjati.

S takim delom je bil zadovoljen tudi švedski strokovnjak, ki je delo nadzoroval in dejal, da niso montaže izvršili nič prej tudi v drugih državah na zapadu, kjer je tudi nadzoroval montažo in kjer so imeli mnogo boljše mehanizacijo.

Tudi to je priznanje delovnemu kolektivu Lesonita, predvsem pa skupinam, ki so na remontu stiskalnice neposredno sodelovale.

Obnovljena stiskalnica bo ob še nekaterih izboljšavah z minimalnimi finančnimi sredstvi in še večjo požrtvovalnostjo kolektiva omogočila letno proizvodnjo 25.000 ton lesonita.

To je še en dokaz o tem, kako se ves kolektiv trudi, da bi dosegel čim prej boljše življenjske pogoje zase in za celo komuno.

Kot je razvidno iz vašega poročila, so plan prodaje presegle le poslovalnice z industrijskim blagom, predvsem Oprema, ki je letošnji polletni plan v primerjavi z istim obdobjem lani preseгла za 98 %, dočim je porast v prehrabnenih trgovinah pripisati le povečanju cen.

Kaj je po vašem mnenju privedlo do tega?

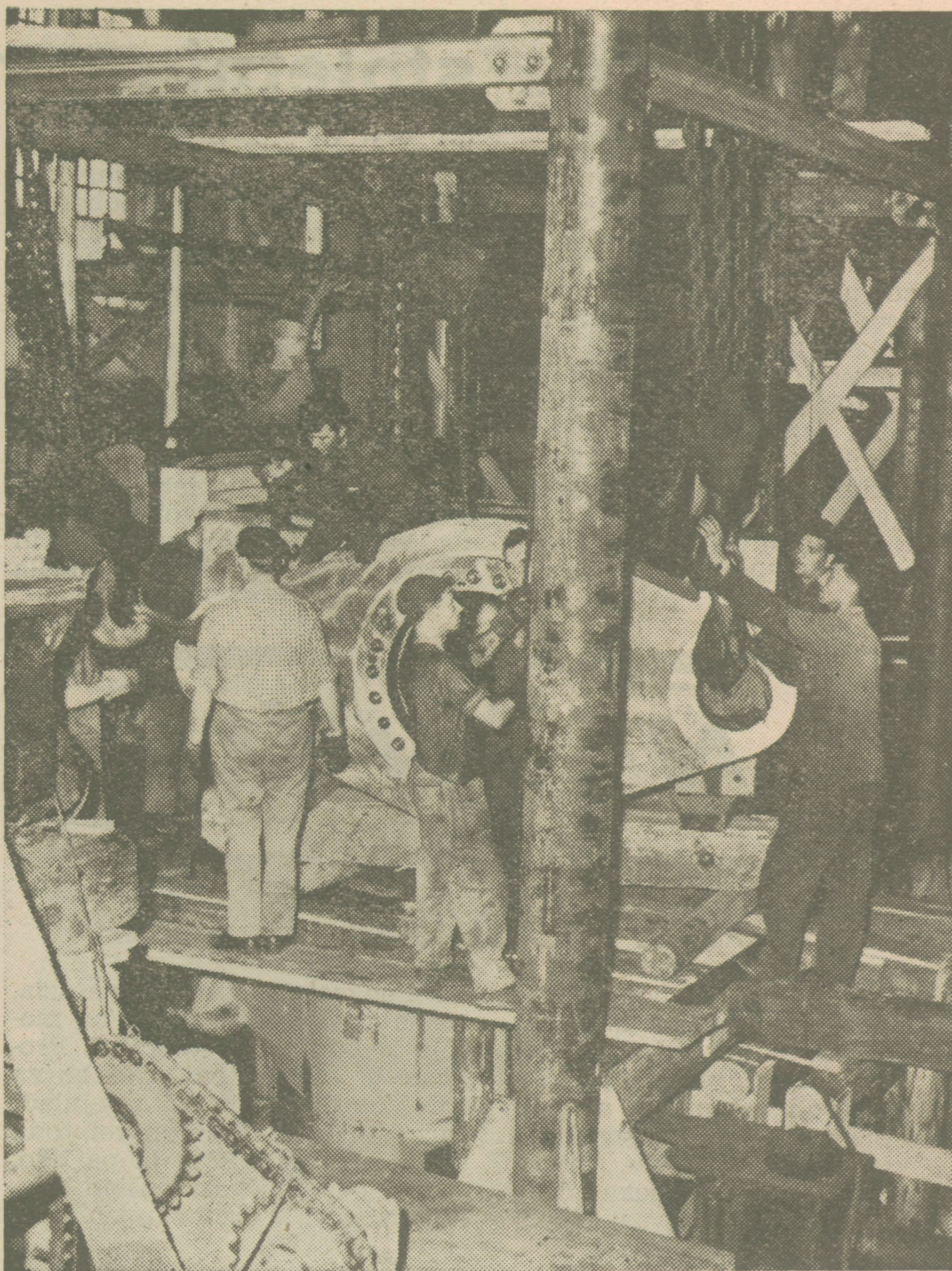
»Menim, da je temu vzrok vsaj v glavnem boljša finančna situacija delovnega človeka. Z drugo besedo, do pred kratkim je naš delovni človek porabil za svoje osnovne potrebe procentualno več sredstev kot danes in si ni mogel omisliti gospodinjskih strojev in drugih gospodinjskih pripomočkov in industrijskega blaga, dočim je to danes bistveno spremenjeno, kar je najbolj razvidno iz primerjave v lanskem in letošnjem prvem polletju prodanega industrijskega blaga.

Tako so naše poslovalnice z industrijskim blagom kljub 13 % povečanemu planu v primerjavi z istim obdobjem lani presegle plan v povprečju za 55 %, a poslovalnice s prehrabnenimi artikli le za 19,1 %, od tega približno 15 % na račun podražitve.«

To je za vaš kolektiv vsekakor pohvalno. Kako pa so člani kolektiva zadovoljni z nagrajevanjem?

»Delitev osebnih dohodkov temelji na istem principu kot lani, to je po ustvarjenem prometu. Startne osnove so v primerjavi z lanskim letom za 13 % višje. Tako nismo imeli v juniju letos niti enega primera dohodkov z manj kakor 25.000 dinarji.«

Kot mi je znano, je vaša delitev dohodka dokaj ugodna, saj znaša razmerje 75:25 v korist osebnih dohodkov. Ali vam skla-

Eden od treh cilindrov pri montaži Foto H. Poročnik

di zadoščajo za vse načrte, ki jih imate v zvezi z modernizacijo lokalov, novogradnjami in sploh za vašo investicijsko politiko?

uspehe

»To še zdaleč ne, kljub temu pa zato sicer malo bolj počasi, a vztrajno delamo na tem, da bi trgovine v Bistrici postale zares sodobne. Za letos smo v te namene namenili 52 milijonov, od tega prispevamo sami skoraj 70 % iz svojih skladov.«

In kaj vse nameravate napraviti?

»V gradnji je stavba, v kateri prostorih bo lokal za poslovalnico trikotaze (na Čenarjevem vrtu). V prostore sedanje metraže pri »Šketu« bomo dali konfekcijo, ki dela sedaj v nepriemernih prostorih. Trgovino Jelko bomo preselili v nove prostore pri pošti, ki morajo biti dograjeni do 31. marca 1965. leta. Prostore, kjer je sedaj Jelka, pa bomo obnovili za galanterijsko trgovino s kozmetiko in parfumerijo.

V prostorih sedanje drogerije pa bi uredili delikatesno trgovino.«

Med štirimi očmi pa so mi zapuili še to: »Če bi kaj gradili nasproti stavbe KZ v Trnovem, bi bili radi soudeleženi zaradi preselitve Metala. Pri »Brinšku« pa bi uredili vinsko klet s polnjenjem koke in drugih sodavic. To so želje kolektiva Ilirije, ki se, kot lahko vsi ugotovimo, trudi, da bi nudil delovnemu človeku vse, kar rabi čim bolj neposredno, sodobno in ceno.

-ko

Boljši gospodarski rezultati

Rezultati gospodarjenja v šestih mesecih po zaključnem računu so pokazali, da ima delovna organizacija »TOPOL« možnost povečanja osebnih dohodkov. Doseženi večji čisti dohodek je predvsem rezultat boljšega gospodarjenja, večjega truda kolektiva ter nekateri gospodarski ukrepi kot so odprava prispevka iz izrednega dohodka, zmanjšanje prometnega davka in premije na izvoz rezanega lesa. Organi upravljanja so na osnovi priloženih variant sprejeli sklep, da se korigirajo in uskladijo dosedanje startne osnove po EE v kolikor se smatra, da obstojajo nesorazmerja med delovnimi mesti.

Korigirano startne osnove se povečajo za 20 odstotkov in sicer od 1. julija 1964 naprej. Ko so bili sklepi DS v obravnavi po EE, so prišli ukrepi ZIS o podražitvi nekaterih življenjskih artiklov in je bilo sprejeto stališče, da se da vsem zaposlenim še 1500 din od 15. julija naprej.

To se pravi, da smo v kolektivu dvignili osebne dohodke za 24 odstotkov, če ne računamo povišanja na račun usklajevanja za nekatera delovna mesta. V I. polletju smo dosegli povprečni osebni dohodek 34.000, bomo pa v II. polletju s tem povišanjem dosegli povprečje 41.000, v kolikor bodo gospodarski rezultati ostali vsaj na nivoju, kot so bili v I. polletju.

C. K.

Proslava stoletnice v Jelšanah

Že skozi vse leto čitamo in poslušamo vesti o praznovanju stote obletnice delovanja prosvetnega društva »SLOGA« Jelšane in bistriške čitalnice. Imeli smo že priložnost prisostvovati nekaterim nastopom, ki so bili posvečeni tudi proslavljanju. Pričakovali smo že v mesecu juniju, da nas bo jelšansko društvo presenetilo z izbranim nastopom dobrih pevcev, tamburašev ter s kakšnim dramskim delom. Toda počasi postajamo pesimisti.

Tudi meni se zdi, da se je vsa stvar le nekoliko preveč zavle-

kla. Odločil sem se, da obiščem predsednika tega društva, tov. Jožeta Hribarja in ga pobaram po vzroku za takšno zamudo. Dobil sem ga ravno pri belanju stanovanja. Takole mi je odgovoril na moje vprašanje:

»Ko smo po izpraznjenju dvorane, ki je bila prej skladišče kmetijske zadruge, dobili dovoljenje za vstop, smo takoj pričeli z adaptacijo, ki jo je bila dvorana nujno potrebna. Naša želja in vsa dobra volja je bila, da bi se z delom pohitelo in okrog prvega julija proslavila

stoletnica. Močno pa so nas zastavila zidarska dela in to zaradi neodgovornosti tistega, ki je bil za to zadolžen.«

Povedal mi je tudi, da imajo v upravnem odboru izvoljen pripravljalni in režijski odbor, skrbi in naloge pa izvršuje samo predsednik upravnega odbora.

Povprašal sem ga, ali imajo morda še kakšne težave glede lastništva oziroma uporabe dvorane.

»Glede uporabe dvorane smo se vrsto let borili s kmetijsko zadrugo v Jelšanah, na zadnji seji društva pa smo se s predstavnikom KZ Ilirska Bistrica in v navzočnosti predstavnikov ostalih organizacij na vasi sporazumeli, da prevzame ves združni dom v oskrbo prosvetno društvo.«

Na vprašanje, kaj vse pripravljajo za končno proslavo, sem zvedel, da pripravljajo Linhartovo komedijo »Županova Micka« ter nastop mešanega pevskega zbora. Upajo pa, da bosta nastopila tudi folklorna skupina in

tamburaški zbor. Pričakujejo tudi sodelovanje nekaterih društev v naši občini, poleg tega pa so v ta namen sodelovali na reviji mešanih pevskih zborov v Il. Bistrici in ob odkritju spominske plošče v Novokračinah, kjer so zapeli nekaj pesmi.

Zanimalo me je še, ali jim pri delu in organizaciji pomaga katera od organizacij na vasi, pa sem dobil tale odgovor:

»Pri delu nam je do sedaj pomagala edino mladina pri dovozu zemlje.« Odgovor me je začudil. Prvič zaradi tega, ker se je mladina samoiniciativno odločila za to akcijo, kajti kolikor vem, ni že nekaj časa ničesar slišati o njej. Drugič pa zaradi tega, ker pri tolikih organizacijah v vasi ni nobene, ki bi čutila vsaj malo odgovornosti in dolžnosti, da bi kakorkoli priskočila na pomoč društvu.

»Tovariš Hribar, kdaj lahko pričakujemo vest o zaključni proslavi?«

»Naša vroča želja in upanje je, da bi stoletnico proslavili v prvi polovici septembra.«

Mnogo uspehov torej in na svidenje na zaključni proslavi v prenovljeni dvorani v Jelšanah.

NOVICE IZ DOLJNEGA ZEMONA

Še ni minilo leto, odkar smo pisali o novem televizorju. Nekaj časa so vsi tisti, ki nimajo svojih televizorjev, gledali programe, plačevali vstopnino, s katero so plačevali letno takso, skratka, vse je bilo v redu, četudi so imeli sprejemnik nekaj časa v šoli. Ko so se tam naveličali,

Za enkrat televizor še ne dela, vaške organizacije pa se ne morejo zediniti kako to rešiti. Problem je tudi v tem, kdo bo za sprejemnik odgovoren. Spomladi so z njim upravljali kar vsi, toda tako ne bo šlo. Prav bi pa bilo, da bi socialistična zveza in mladina na vasi le našli skupen jezik

Pogled na Jelšane

pa so ga odnesli v grad, kjer ima socialistična svoj prostor.

Ko se je televizor pokvaril, so ga popravili in sedaj je na domu pri tovarišu Gržini, članu krajevnega odbora SZDL.

Ker sem se bal (naj po pravi povem, da so me tako informirali), da tu nekaj ni v redu, sem šel v vas in izvedel tole:

V vasi baje ni prevelikega zanimanja za televizijske programe, premalo je domače glasbe. Preden pa bi sprejemnik jeseni že zopet namestili v gradu, želijo urediti vprašanje plačevanja mesečne takse. Ker so videli, da je način, ki ga imajo v Novokračinah uspešen (vsaka hiša prispeva mesečno 100 dinarjev), so tudi na Zemonu poskusili tako, pa ni šlo.

in ne zvrčali krivde drug na drugega.

Čudno, toda res je, da je na Zemonu tudi voda velik problem. V zbiralniku nad vasjo je vode zmanjkalo in morajo vaščani hoditi po vodo v dva studenca, ki sta vse prej kot higienična. Do njiju te vodi pot mimo gnojišč, čez »potoke« gnojnice, ko pa si tam, te preseneti izredno kalna voda, ki jo sedaj rabi cela vas. Vaščani so sicer računali na obljube, da bodo v vas napeljali vodovod iz Kosez, pa tudi iz tega ne bo nič.

Morda pa bi se le kako dalo napeljati cevi do vasi. Prepričan sem, da bi bili vaščani sami pripravljani pomagati, vsaj z delom.

-ko

Ne pozablajmo na človeka!

Rêdko zaidem v zdravstveni dom v Il. Bistrici. Sicer pa mislim, da je že en obisk dovolj, da lahko vidiš in slišiš obnašanje in nerganje pacientov in zdravstvenega osebja.

Peter si je komaj izposloval nekaj ur v podjetju, da je lahko prišel po zdravniško spričevalo — zapravil je ves dopoldan in še več. Ivanka bolijo ledvice, Vinco ima tur na vratu, Pepca toži zaradi glavobola, priletna ženica in možak se pritožujeta nad reumo in križem, debela Johana bo čakala tudi dva dni, samo da bo dobila napotnico za toplice. Branko bi rad simuliral, Andrej bi rad samo recept za bolno ženo. Silvo bi rad predal izvid specialista. Micka bi rada injekcijo, a stara kmečka ženica komaj stoji ob vratih in pohlevno čaka. Čakaš in opazuješ io tudi ti, kdaj se bo sesedla. Iz dneva v dan je vse polno Andrejev, Mick, Penc, Anic itd., vsi pa neučakano strmiijo kdaj se bodo odprla vrata ambulante in kdo bo imel srečo preriniti se v notranjost. Toda Franc bi rad samo nekaj vprašal... pa ni nikogar, ki bi ga poslušal.

Ali ti ni tesno pri srcu, če si prišel hudo bolan že ob šestih, da boš res prvi na vrsti, pa vidiš pacienta, ki ponosno meni nič tebi nič vstopi in je »na vrsti«, da pride šele čez pol ure ven ves zaripel od smeha, da se bliža čas malice, ki se zavleče v nedogled, da ti že »krulijo« v želodcu, da bo kmalu poldne in zveš, da moraš priti popoldne. Isto je verjetno tudi v zobni ambulanti.

Pa saj ni tako hudo, boste rekli. Če že povsod in v vseh oblikah pretiravamo, zakaj ne bi še tu.

Sicer pa ubogi zdravniki in zdravnice ter njihovi asistenti, saj imajo vsega čez glavo. Pa bi se dalo marsikaj popraviti in urediti.

Morda bi se lahko uredilo takole (to pa ni naš izum, temveč

praksa po nešteti ambulanti):

Pacient se zelaši pri okencu in pove svoje želje.

»Rad bi bil sprejet pri zdravniku N. N.«

»Želim recept za otroka.«

»Prišel sem zaradi izvida iz klinike.«

In tako dalje.

Uslužbenka vzame zdravstveno knjižico in da pacientu listek s številko. In prav lahko se da ugotoviti, kdaj približno bo prišel pacient na vrsto.

»Pridite ob 10. uri, ob 10. uri in pol, ob 11. uri.«

Kakšno olajšanje za pacienta in za zdravniško osebje, ki tako prav lahko planira tudi zase zelo potreben odmor!

Sedaj pa čakaj z napetimi živci, kdaj se bodo odprla vrata. In ko se to zgodi, zberi vse moči in plani do uslužbenke s knjižico v roki. Morda boš le nekoga prehitel. Ali naj resen starejši človek res zganja tak šport v čakalnici ambulante? Res mora biti huda sila, da se odloči za obisk pri zdravniku.

Seveda niso vsega krivi zdravstveni delavci. Potrkati bi bilo treba tudi na občinsko skupščino, kako je z gradnjo novega zdravstvenega doma!

Razmislimo in presodimo:

Prideš v restavracijo, takoj si postrežen z vsem, kar ti srce poželi (morda to ne velja za bistriška gostišča). Kako si pa v zdravstvenem domu postrežen, presodi sam!

»Samo da se nije in je,« bodo rekli gostinci. »Investiramo v nova gostišča, hotele in motele. Zakaj? Za turiste in devize, devize, da jih bomo lahko čimveč potrošili, da bo čimveč turistov videlo, kako znamo voditi politiko turizma.«

Vso srečo ali pa k vragu takšen sklep, turizem in devize, toda brez ČLOVEKA in njegovega zdravja nikamor!

-ar

Še in še o tuberkulozi

V dneh od 21. do 27. septembra t. l. bo kot vsako leto organiziral jugoslovanski Rdeči križ »Teden boja proti tuberkulozi«. Boj proti tuberkulozi je važen del zdravstvene službe povsod v svetu, zato ji Svetovna zdravstvena organizacija (SZO), ki v okrilju Združenih narodov skrbi za zdravje na svetu, posveča posebno pozornost. Njeni strokovnjaki so izračunali, da izkašlja bacile tuberkuloze do 10 % vsega prebivalstva na svetu, kar pomeni, da vsaj 15 do 25 milijonov nosilcev jetike to težko bolezen dan za dnem trosijo okrog sebe in z njo okužujejo tudi druge.

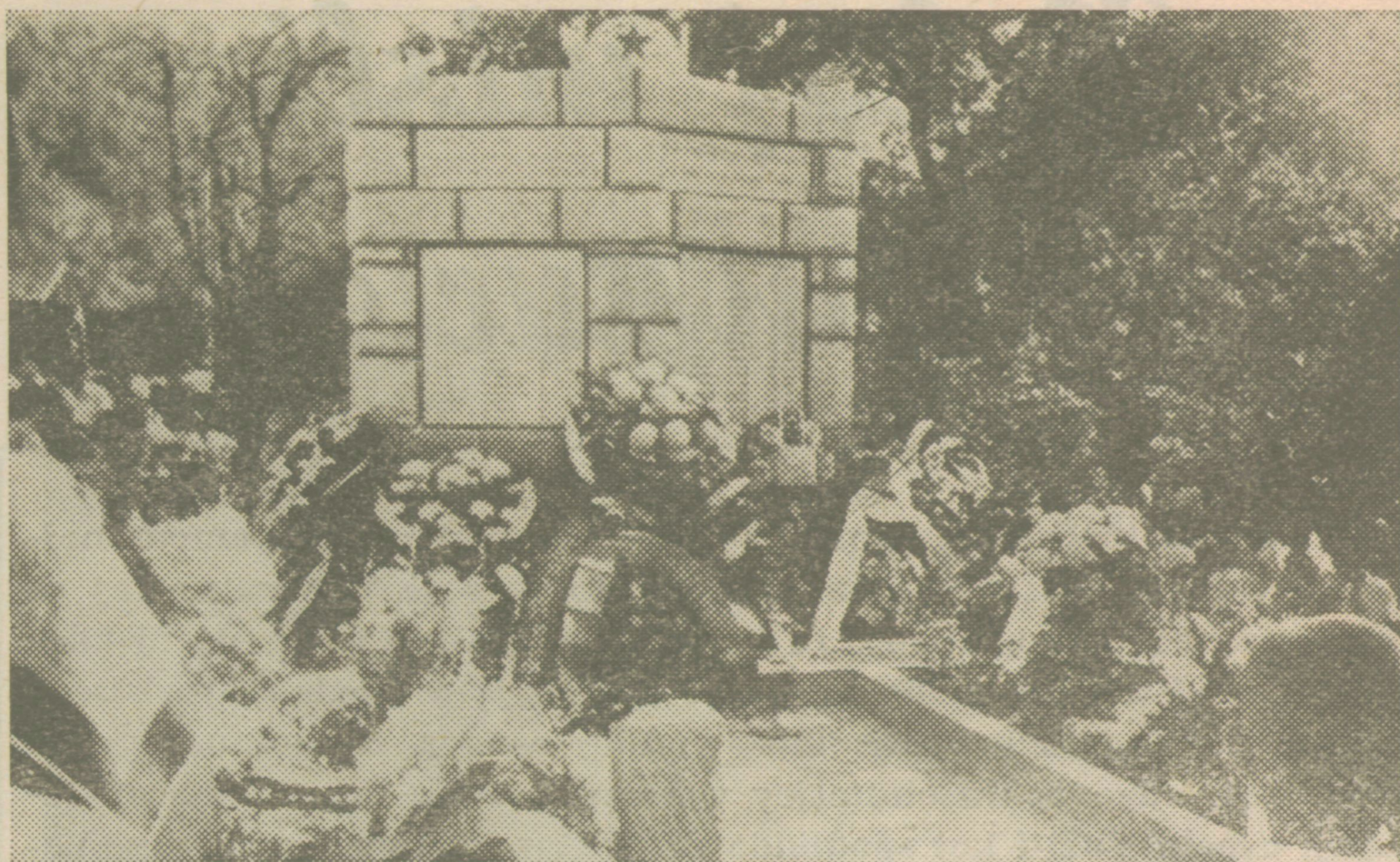
Tuberkuloza ni povsod enako razširjena. Več je te bolezni v manj razviti deželah, manj pa v naprednih in gospodarsko razvitejših državah. V Evropi je Jugoslavija žal med tistimi, kjer je tuberkuloze še zelo veliko. Celotno Slovenijo, ki sodi med tiste naše republike, kjer je tuberkuloze razmeroma malo, ima jetiko več kot 14 tisoč ljudi, ALI VSAK STOTI SLOVENEK JE BOLAN ZA TUBERKULOZO. Vsako leto pa se odkrije še od 3 do 4 tisoč novih bolnikov. Mnogi od teh ozdravijo, vsako leto pa jih umre 300 do 400, kar spet pomeni, da umre vsak dan en Slovenec za tuberkulozo. Zagotovo nimajo prav tisti, ki pravijo, da ni danes tuberkuloza več problem in se sklicujejo na majhno umrljivost zaradi nje, ker je res, da je ta v desetletju od 1950 do 1961 padla za 70 %, vendar je to pripisati učinkovitosti sodobnih zdravil, ne pa upadanju bolezni. Več o razširjenosti tuberkuloze nam povedo številke novo odkritih bolnikov, za kar nismo v naši občini na žalost na zadnjem mestu, kar nam prikažejo naslednje številke: v letu 1959 je na novo obolelo 137 ljudi, leta 1960 193, leta 1961 133 in leta 1962 165. O razširjenosti tuberkuloze na nekem področju nam govori tudi poseben pokazatelj okuženosti prebivalstva, ki nam pove, koliko ljudi je že okuženih s tuberkulozo. S tem seveda ni rečeno, da se mora bolezen tudi pri vseh razviti, ker so za razvoj te značilni še drugi faktorji n. pr. nepravilna in nezadostna prehrana, premalo počitka, nezdrav način življenja, prehuđi telesni napor, alkoholizem in še drugi. Tuberkuloza je tudi socialni in gospodarski problem in to zaradi množičnosti obole-

vanja in dolgotrajnega zdravljenja. To dolgotrajno zdravljenje ima velik vpliv na našo proizvodnjo, saj je tuberkulozni bolnik mesece in mesece nesposoben opravljati svoje poklicno delo. Iz statistike socialnega zavoda je znano, da je po dolžini bolniškega staleža tuberkuloza na prvem mestu.

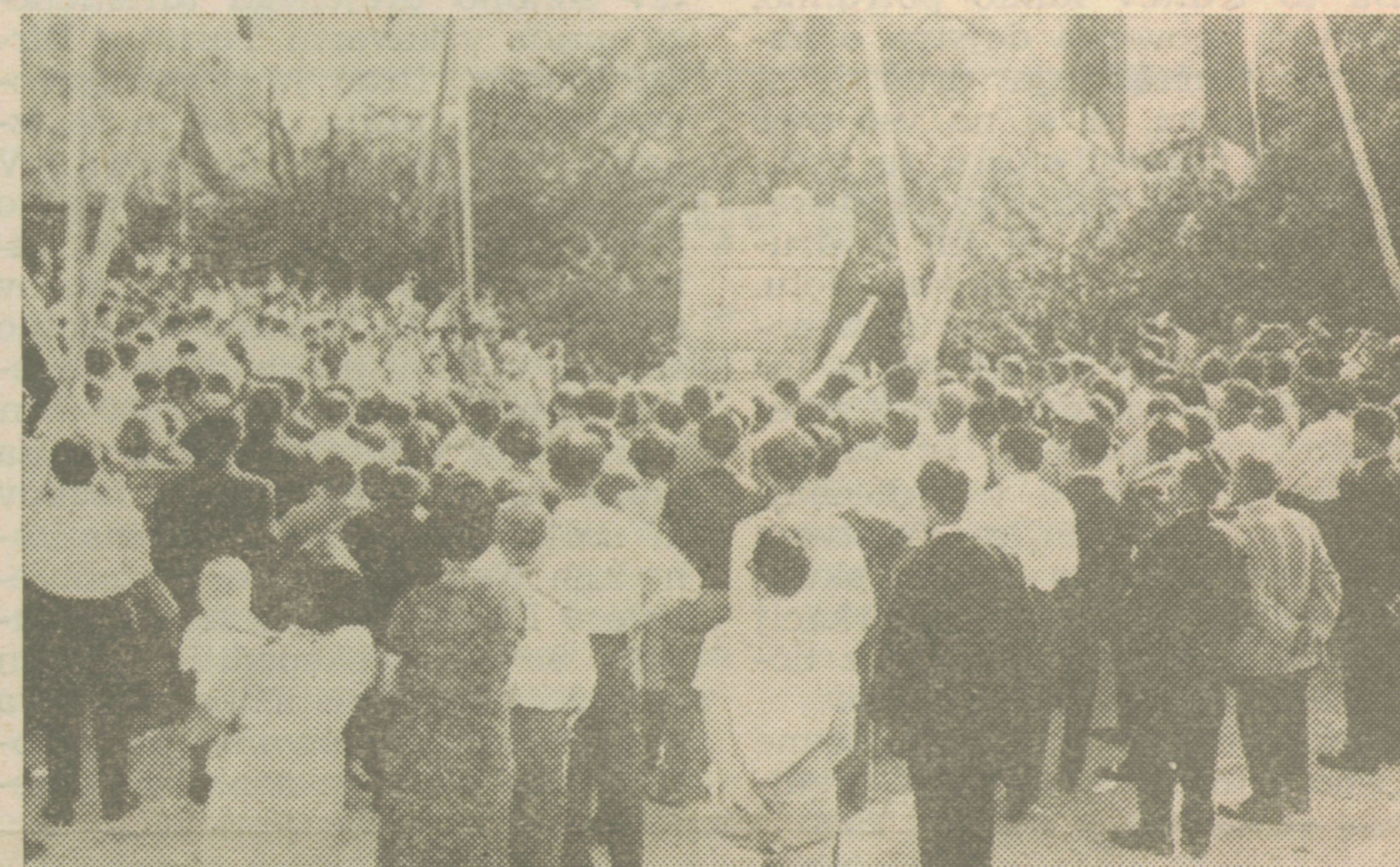
Se večji problem pa je s kmeti, ki oboliijo za tuberkulozo. Ti se namreč zdravijo manj časa, ker jih pomanjkanje delovne sile priganja k temu, da z zdravljenjem odlašajo dokler le morejo, potem pa ga še predčasno prekinajo. Tako je v bolnicah za tuberkulozo manj kmetov kot drugih, iz česar nekateri sklepajo, da obolevajo za to boleznijo bolj delavci in uslužbenci in manj kmetje. Statistike pa nam pokažejo, da umre za tuberkulozo več kmetov kot ljudi drugih poklicev. DELAVEC IN USLUŽBENEC SE ZDRAVITA IN IZKORISTITA VSE PRAVICE, KI JIH DRUŽBA DAJE ZA ZDRAVLJENJE TE BOLEZNI, KMET PA, NAVEZAN SAM NASE, KO MORA SAM OBDELOVATI ZEMLJO, NI MA ČASA BITI BOLAN IN SE ZATO NITI NE ZDRAVI. V bolnišnico pride prepozno, iz nje odide prezgodaj, doma pa z zdravljenjem ne nadaljuje in zato ni čudno, če je umrljivost pri kmetih velika. Zaradi tega je tuberkuloza med kmečkimi prebivalstvom, še posebej med starejšimi ljudmi, ki neradi iščejo zdravniško pomoč, zelo resen zdravstveni in družbeni problem.

Pred leti je znašala škoda, ki jo povzroča tuberkuloza v Sloveniji, letno več kot milijardo dinarjev; ta vsota je danes prav gotovo večja.

Res je davek, ki ga plačujemo za tuberkulozo odločno previsok in zato je dolžnost nas vseh, da ga zmanjšamo in se z vsemi silami tudi mi vključimo v boj proti tuberkulozi. PS

Dne 26. julija so odkrili v Novokračinah spomenik padlim borcem in žrtvam fašističnega terorja. Zelo lep spomenik so s pomočjo občinske ZB postavili vaščani sami

Množica ob odkritju spomenika v Novokračinah

V izvozu ne dosežamo dinamike

Nahajamo se že v drugi polovici leta, to je v obdobju, ko ugotavljamo, kako smo gospodarili in si lahko postavljamo realne prognoze, kaj bomo uspelo ustvarili do konca leta.

Ena izmed izredno pomembnih in znanih nalog našega gospodar-

stva je vsekakor izvoz. Sleherna gospodarska organizacija, ki ima možnosti, se trudi, da bi se čimprej in čim uspešneje pojavljala na mednarodnih tržiščih. S tem bo koristila sama sebi kot celotnemu jugoslovanskemu gospodarstvu. Zanima nas, kako izpolnjuje svoje izvozne plane in naloge podjetja naše komune. Vsi skupaj so si zadeli nalogo, da bodo izvozili za 1.816.290 dolarjev blaga. Ob koncu julija so uspela prodati v tujino za 919.678 dolarjev, kar je sicer za 6 odstotkov več kot v enakem obdobju lanskega leta, toda s tem je bil plan za 1964 izpolnjen le s 50,7 %.

Kakšni so deleži posameznih organizacij v tej realizaciji?

Lesonit je od planiranih 440.000 dolarjev izvozil za 267.757 dolarjev, kar predstavlja 61 % plana. Ob upoštevanju pred kratkim dokončanega remonta v osnovnem obratu smo lahko prepričani, da ni bojazni, da planirani izvoz v Lesonitu ne bo realiziran.

V Topolu opažamo zastoj, saj so z vrednostjo izvoženega blaga v znesku 234.770 dolarjev dosegli le 39,7 % predvidene izvozne realizacije. Poudariti je treba, da so nastale objektivne težave s strani italijanskih kupcev, zaradi česar je zastala tudi dinamika izvoza.

Kmetijsko idustrijski kombinat ima pri izvozu mleka izredno močan izpad, saj so do konca julija

izvozili le za 45.409 dolarjev, oziroma za 13,5 % planirane realizacije. Težave so predvsem v zmanjšanem odkupu mleka. Temu je vzrok pomanjkanje mleka na eni strani, po drugi strani pa še neurejene odkupne cene, ki bi zasebnega proizvajalca zainteresirale, da bi nudil in prodal večje količine mleka.

Kot poteka izvoz mleka nezadovoljivo, poteka izvoz živine in mesa nad predvidenimi pričakovanji. Kljub temu, da je izvoz teh artiklov v vrednosti 204.499 dolarjev za 15 % manjši od lanskega, je letni plan presežen že za 14 %. Živina in meso so artikli, katerih izvoz nemalokrat zavisi od konjunktura na tujem trgu. Zaradi tega je tudi težje postaviti realen plan. Čeprav tako močno preseganje predvidenih rezultatov predstavlja nekaj spodrsrljaj pri postavljanju plana, smo kljub temu lahko zelo zadovoljni, saj je preseganje bolj dobrodošlo.

Obrat Javorja na Baču izvažajo predvsem stole in se že do sedaj izredno uspešno uveljavlja na tržiščih Anglije, Italije, Nemčije in Francije. Izvozno nalogo 268.200 dolarjev so dosegli z 62,4 % oziroma s 167.243 dolarji, kar je za 24 % več kot v enakem obdobju lanskega leta.

Na splošno smo z izvozom lahko zadovoljni z ozirom na to, da je večina izpadov nastala zaradi objektivnih vzrokov, proti katerim se je mnogokrat zelo težko boriti.

Pišejo naše žene ● Pišejo naše žene

Usahnili so nageljni na oknu

Na njenem oknu so cveteli rdeči nageljni in ona je bila kot roža dehteča. Imela je dvoje pridnih rok in nasmeh v očeh. Ob poletnih večerih sva posedali na klopi pred hišo in razpletale srčne vezi. Ej, dekliško srce...

Premnog večer slonim na oknu in mislim na tiste večere. Njen dom je razpadel, usahnili so nageljni na oknu. Kot daljna pesem pošumeva kostanj pred hišo, slišijo se glasovi, ki nam jih vedno prinaša poletje, obris okna njene kamrice se zdi kot za vedno ugasle oči. Franckine oči so ugasile v Mrzli jami nad Borštom. Odpeljali so jo. Zakaj? Govorila je s človeškim glasom

pred tujcem, ki je ropal, požgal in moril. Vsaka sled za njo je izginila. Nato so izginili tam preko Tabra tudi oni. Bilo je na predvečer velikega dne. Iskali so jo vso noč in naslednji dan. Še pogled k kraški jami, od katere so pastirji odganjali živino, da bi ne bilo nezdode. Na robu so bili njeni čevlji. Šli so domov po vrvi. S seboj so prinesli tudi jamsko luč. Stane in Janez sta se spustila v jamo. Prinesla sta jo večkrat prebodeno. Ko bi Mrzla jama govorila... Vse je prepil glas Franckine matere: »Pokrij me, črna zemlja!«

Vas, odeta v praznično obleko v znamenju svobode, je onemela. Postlali so ji z njenimi nageljni.

Nekaj misli o našem turizmu

Letošnja turistična sezona je za Ilirsko Bistrico najpomembnejša od vseh dosedanjih. Pomembna zato, ker je dokazala, kaj se lahko napravi z dobro voljo in trdim delom, kljub temu, da ni kdove kaj sredstev na razpolago. Mrtvilo, ki je v pogledu turistične dejavnosti vladalo prejšnje leto, je bilo osnova za nezaupanje in pesimizem odgovornih činiteljev v komuni. Prav zato bi morali letošnji uspehi služiti kot spodbuda za pristop k resnejšemu in odločnejšemu gledanju na to tako pomembno in tudi donosno panogo naše gospodarske dejavnosti.

Da to trditev lahko potrdimo, so dovolj zgovorna dejstva o aktivnosti turističnega društva v Ilirski Bistrici, ki si na vso moč prizadeva čimveč storiti za poživitev turizma. Ogljemo si nekaj podatkov in akcij, ki jih je društvo izvedlo v letošnjem letu. Predvsem je uspelo navezati solidne stike z našimi glavnimi turističnimi agencijami in tudi z nekaterimi predstavniki iz tujine. Nadalje je društvo v najtesnejšem stiku s sosednjim društvom v Cerknici in bosta društvi skupno poskrbeli za ureditev markacij in opremo poti na Snežnik z ličnimi usmerjevalnimi tablami.

Vsekakor pa spada med glavne uspehe letošnje aktivnosti uredi-

tev solidno urejenega turističnega urada v kavarni Turist v Ilirski Bistrici. Urad je pričel poslovati šele 1. julija, a se je že izkazal kot izredno učinkovit. V svojem programu, ki ga uspešno izvaja, ima službo za posredovanje in preskrbovanje potnih listov državljanom in uspešno menjalno službo, ki je v preteklih dveh mesecih zamenjala za 5.140.000 din razne tuje valute. Nadalje je na voljo organizacija raznih izletov in daljših ekskurzij. Skupina zahodnih Nemcev, ki se je zadrževala v Ilirski Bistrici 22 dni v juniju, se je o ekspeditivnosti in ustrežljivosti turističnega društva izrekla nadvse pohvalno. Prav posebno pa se je izkazala v posre-

Skrite lepote našega mesta

dovanju nočitev v privatnih sobah. Promet nočitev je od 86 nočitev v juniju narasel na 184 v juliju in na celo 826 nočitev v 25 dneh meseca avgusta. Tujim in domačim gostom je na razpolago preko 140 postelj in rekord je bil dosežen 15. avgusta s 110 nočitvami. Prenočevali so v glavnem tujci. Če pomislimo, da je bil v tem času vse dni polno zaseden tudi hotel Zmaga, je uspeh letošnje sezone še bolj očiten. V hotelu Zmaga in prenočišču Bavdaž v Podgradu je bilo letos do konca julija skupno 4896 nočitev, kar je za 35 % več kot lani. Od tega je 1624 domačih in 2272 tujih nočitev. V 25 dneh avgusta pa je hotel Zmaga nudil prenočevanje še 950 tujim in domačim gostom.

Teh nekaj podatkov je namenjenih za informacijo in ilustracijo o delu naših turističnih in gostinskih delavcev. Napram drugim letom je to vsekakor lep uspeh. Prav zato se vprašujemo, ali je nujno in upravičeno, da se turistično društvo bori s težavami, ki jih ob vsestranskem razumevanju ne bi smelo biti?

Finančna sredstva so tako skopna, da si društvo ne more privoščiti stalno zaposlenega uslužbenca, ki bi bil neobhodno potreben. Vse breme sloni na nekaj ljudeh, ki so žrtvovali svoj prosti čas in celo dopust zato, da je delo potekalo normalno in skoraj nemoženo ter brez spodrseljavev. Skromni honorarji ne morejo predstavljati protivrednosti za storjeno delo. Vprašanje, ki se postavlja je, ali lahko še v bodoče pričakujemo uspešno poslovanje pod takimi pogoji? Letos morda že, ker je konec glavne sezone, toda v prihodnje je potrebno obravnavati turizem vzporedno z drugimi vejami gospodarstva in mu z ozirom na njegovo pomembnost prav gotovo nuditi več skrbi in pomoči. Mar ni res tako? O problemih in težavah naše turistične dejavnosti bi se dalo že marsikaj napisati, a so le-te tako očitne, da bi bila vsaka daljša razprava v časopisu manj učinkovita kakor pa sodelovanje vseh zainteresiranih činiteljev v komuni.

H. D.

SLOVO OD KOLEKTIVA

Kolektiv Komunalnega podjetja se je dne 4. avgusta 1964 zbral na izredni skupni sestanek, kakršnih ni dosti. Sestanek ni bil namenjen razpravam o nalogah kolektiva, temveč slavnosti ob slovesu uglednega delavca tov. Jožeta Sedmaka iz Zabič, ki je dočkal zasluženi pokoj prav pri Komunalnem podjetju.

Jože je že v rani mladosti okusil, kako trdo je življenje za vsakdanji kruh. Kot 14-letni deček se je pričel učiti za čevljarja. Ko se je izučil, je delal svojo obrt, nato pa je moral kot drugi na odsluženje vojaškega roka v italijanski vojski. Po vrnitvi v svoj domači kraj se je oprijel drugih del, kajti čevljarški poklic mu ni nudil dovolj zaslužka. Delal je pri raznih podjetjih, končno pa kot sekač v snežniških gozdovih vse do leta 1941.

Leta 1941 se je za Jožeta kot za več drugih začelo temno življenje. Italijanske oblasti so ga odpeljale v specialni bataljon v Areco, pozneje v Aquilo, kjer je dočkal razpad fašistične Italije.

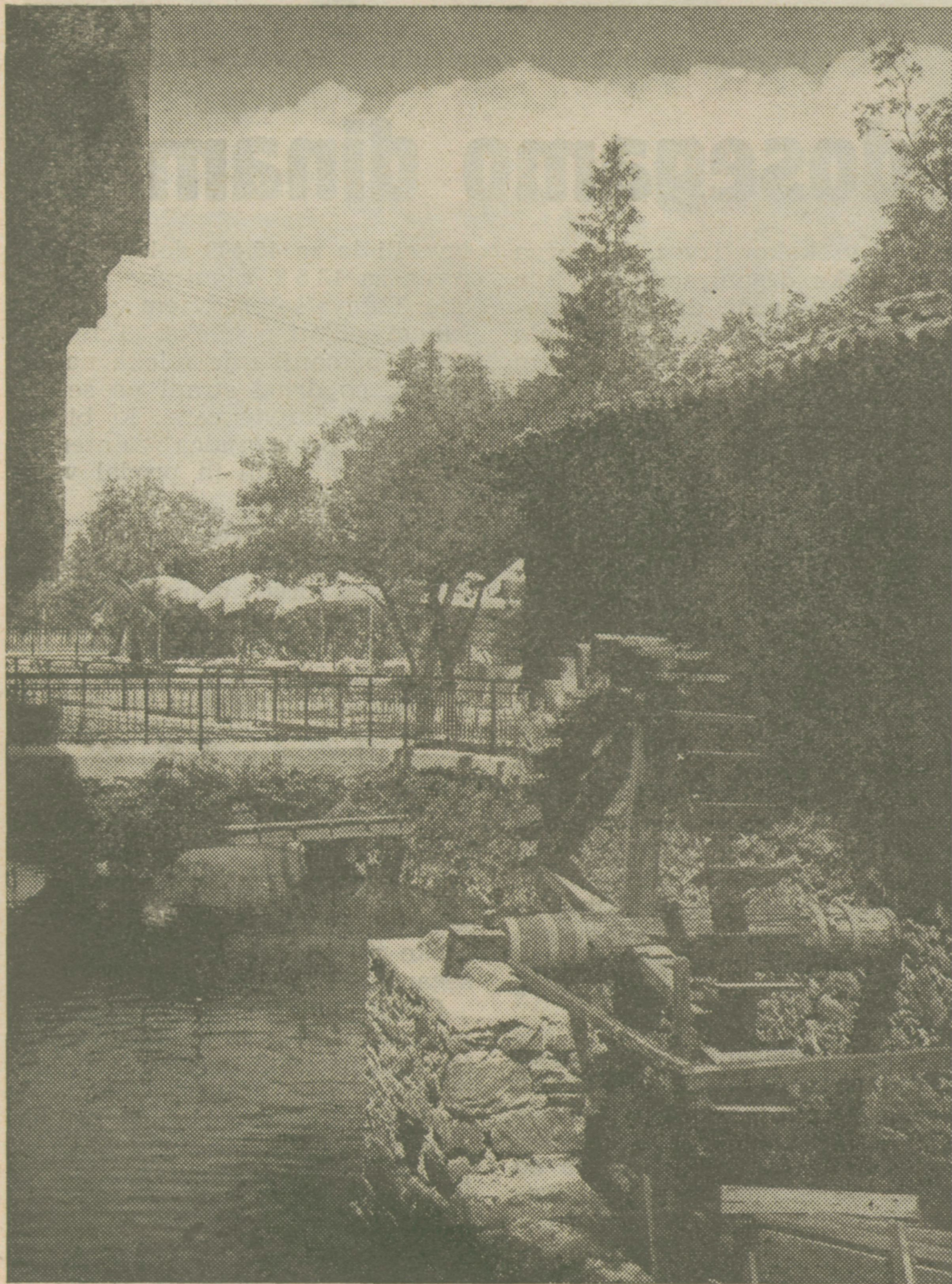
Jože se je znašel med prvimi v Carbonari (Italija), v enem od

glavnih zbirališč Slovencev in drugih, ki so se vključili v NOV. V Carbonari je bila ustanovljena prva Prekmorska brigada, v katero se je vključil tudi Jože.

23. novembra 1943 se je brigada izkrcala na otoku Korčuli, od tu šla na Hvar, Vis in končno v Biograd na moru v Dalmaciji. Tu je Jože dodeljen tretji Krajiški brigadi, ki se je borila ob napadu na vrhovni štab v Drvarju, nato v Bosni, Sandžaku, Črni gori, Srbiji in končno v borbi za osvoboditev Beograda. Jože je s svojo brigado prišel vse do Bazovice nad Trstom in končno v Ilirsko Bistrico. Za prehojeno pot v NOV in za svojo hrabrost je Jože sprejel tri odlikovanja, dve zaslugi za narod in medaljo za hrabrost. Jože je tudi rezervni podoficer in dober član Zveze borcev.

Po osvoboditvi se je vključil v delo in končno leta 1958 nastopil kot delavec pri Komunalnem podjetju, v katerem je pričakal še čil in zdrav zaslužni pokoj.

Kljub težkim življenjskim razmeram je Jože kot vzoren oče skrbel za svoje štiri sinove, od katerih (Nadaljevanje na 7. strani)

Novo urejeni vrt pri hotelu Zmaga. Romantika preteklosti se lepo veže s sodobnostjo

Planinci gradijo

Prav vsem je gotovo znano, saj smo nekajkrat tudi že pisali v Snežniku o gradnji planinske kočice na Sviščakih, da tam gradijo planinci večji objekt, ki bo služil ne le planincem kot izletniška točka na tem območju, ki je precej za razvojem gospodarstva in drugih dejavnosti v naši komuni.

Lepo je in prav, da so planinci tisti, ki so prevzeli nase tako breme, vendar pa le ni prav to, da jih pustimo tako same, predvsem v smislu finančnih sredstev, ki so zares minimalna.

Koča na Sviščakih je pravzaprav le dograjena Cankarjeva koča, ki bo vsaj v začetku precej pripomogla razvoju turizma, saj bo v njej več postelj, obenem pa zasilni gostinski obrat, se razume v režiji planincev.

Tu bodo lahko dobili prenočišče in hrano vsi tisti, ki so doslej vozili le mimo.

Smatram, da bi morala biti ta koča le začetek izgradnje Sviščakov v smeri pravega gorskega turističnega centra. Ljudje si čedalje bolj želijo miru in čistega gozdnega zraka, ki ga prav tam

padke, da ne bi bila to cela dolina, prepovedati vozilom vožnjo po travniku itd. Skratka, dolina Sviščakov bi lahko letos drugače izgledala. Nič drugega ni potrebno kot napraviti shemo doline z vrisanimi mesti za posamezne objekte in morda s taborniki stopiti v stik in z združenimi močmi izravnati teren, na katerem bi manjši in večji objekti rastle po načrtu, ki bi bil morda narisana na večji tabli in izobešen ob cesti.

Prav nič ni nemogočega v tem, če si upam trdit, da bi Sviščaki v kratkem lahko postali zimsko turistični center, ker snega ne manjka, niti smučarskih terenov, ki bi jih s kako poseko prav lahko imeli na pretek vse tja do konca marca.

Preden o tem kaj rečete, bodi-

Nova koča na Sviščakih je pod streho. Še precej pa manjka do tega, da bi tudi služila svojemu namenu

ne manjka. Lesonit si je že pred nekaj leti omislil tam svoj dom oddiha. Sledita mu, čeprav bolj boječe, tudi Transport in KIK. Tudi posamezniki družin s šotori je iz leta v leto več, kar nam le dokazuje, da imajo Sviščaki perspektivo.

Nič odveč ne bi bilo torej, če bi za novo planinsko kočico zrasli še drugi turistični objekti in kočice, kjer bi delovni ljudje in turisti imeli dovolj prostora za weekend ali letni dopust.

Razumem sicer, da se vse to ne da napraviti čez noč, morali pa bi omogočiti vsaj planincem, da bi letos dokončali ta prvi turistični objekt. Da pa bi to dokončali in opremili (pa ne tako udarniško, ampak solidno), potrebujejo nekaj okroglih milijončkov. Ker že vemo, da bo pri nas drugo leto centralna proslava prekmorskih brigad istočasno pa dvajseta obletnica osvoboditve, bi tudi ta koča po svoje prispevala doprinos temu jubileju.

Potrebno pa je že takoj sedaj misliti na ureditev celotne doline Sviščakov. Luknjo v sredi bi bilo treba zravnavati. Že sedaj bi bilo treba odrediti mesta za taborjenje s šotori, napraviti jamo za od-

si na delovnem mestu, v kolektivu ali na zboru volivcev, razmislite!

Predpogoj vsemu pa je, s finančnimi sredstvi pomagati planincem, da dokončno opremijo in dokončajo svojo kočico, ki prav gotovo ne bo ostala sama, vsaj za dolgo ne. -ko

SLOVO OD KOLEKTIVA

(Nadaljevanje s 6. strani)

rih je najstarejši elektrotehnik, drugi ključavničar, tretji električar, četrti pa obiskuje sedmi razred osnovne šole.

Pri Komunalnem podjetju ni bilo dela, ki bi ga Jože z nezadovoljstvom opravljal. Njegovo delo je bilo v glavnem kovanje kanalov, popravljanje cestišč in vodovodov ter druga težka dela.

Kolektiv Komunalnega podjetja je Jožetu za njegovo marljivo delo in tovariški odnos do nadrejenih in delavcev priredil poslovilno svečanost in mu ob tej priliki podelil lepo ročno uro v spomin.

Kolektiv Komunalnega podjetja želi, da bi Jože dokaj težko priporočeno pokojnino dolgo let užival zdrav in zadovoljen. T. G.

Prizor s tekmovanja traktoristov in strojnih tehnikov

Izbirno tekmovanje gozdnih delavcev

V nedeljo, 23. avgusta, je bilo pri novi šoli že zopet vse živo. Pa nikar ne mislite, da se je že pričel pouk. Na travniku pred šolo je bilo izbirno tekmovanje gozdnih delavcev iz obratov Snežnik, Knežak in Ilirska Bistrica.

Tekmovanja gozdnih delavcev so bila organizirana prvič lani in je ekipa GG Postojna zasedla prvo mesto v državnem merilu.

Letos bo republiško tekmovanje 5. in 6. septembra v Ljubnem v Savinjski dolini.

Pri nas je ta vrsta tekmovanj nova in ima namen širši javnosti prikazati delo gozdnega delavca, ki je v določeni meri zapostavljeno. S tem postanejo delavci bolj samozavestni, na drugi strani pa se delavci učijo kvalitetnejše opravljati svoje delo, s tem pa se tudi poveča storilnost in kvaliteta gozdnih proizvodov. Poleg tega delavci izmenjajo izkušnje.

Na tem izbirnem tekmovanju smo lahko opazovali pri delu tudi lanske državne prvake, ki so tudi letos že določeni za sestavo ekipe GG Postojna in jim je bilo to tekmovanje že tudi prvi trening.

Vsi tekmovalci so tekmovali v 8 disciplinah:

- v sekanju kolobarja;
- v ciljanju s sekirjo;
- v enostavnem rezu z motorno žago;
- v kombiniranem rezu z motorno žago;
- v zasekavanju z motorno žago;
- v podžagovanju z motorno žago;
- v zimskem lupljenju in
- v zlaganju in sortiranju okroglic za celulozo.

Pri vseh teh disciplinah se merita čas in kvaliteta opravljenega dela. Obrati so se zvrstili takole: 1. Snežnik, 2. Knežak in 3. Ilirska Bistrica.

Med posamezniki je zasedel prvo mesto Albin Sedmak iz Jurrišč, obrat Knežak in tako prejel prvo nagrado 15.000 dinarjev ter dosegel uvrstitev v ekipo na republiškem tekmovanju.

Rezultati tekmovanja so bili zelo dobri in je po besedah vodje obrata, tovariša Ponude, z ozirom na lansko tekmovanje opazen velik napredek. Tudi organizacija tekmovanja je bila po besedah direktorja GG Postojna ing. Drnov-

ška in vodje tekmovanja ing. Kudara brezhibna, tako da so sklenili predlagati Bistrico za prizorišče republiških tekem gozdnih delavcev v letu 1965. Od tovariša Ponuda sem izvedel tudi to, da je GG Postojna zvezni poskusni center glede mehanizacije gozdnega dela. Delo je v vseh obratih tega gospodarstva 95 % mehanizirano, tako da starega, pred nekaj leti prevladujočega sistema ročnega dela v naših gozdovih ne poznajo več.

S tem tekmovanjem gozdnih delavcev imamo v Bistrici še eno tekmovanje več. V bodoče bo treba misliti, kako bi ga bolj popularizirali tudi med turisti, ki so se z avtomobili ustavljali ob cesti in opazovali tekmovanja.

Tako bo tudi naš gozdni delavec delno čutil vrednost svojega dela, ki spada med najbolj naporna.

-ko

Uspešno sodelovanje

Že dalj časa razvijajo mladina Ilirske Bistrice in pripadniki garnizona uspešno sodelovanje na kulturnem in zabavnem področju.

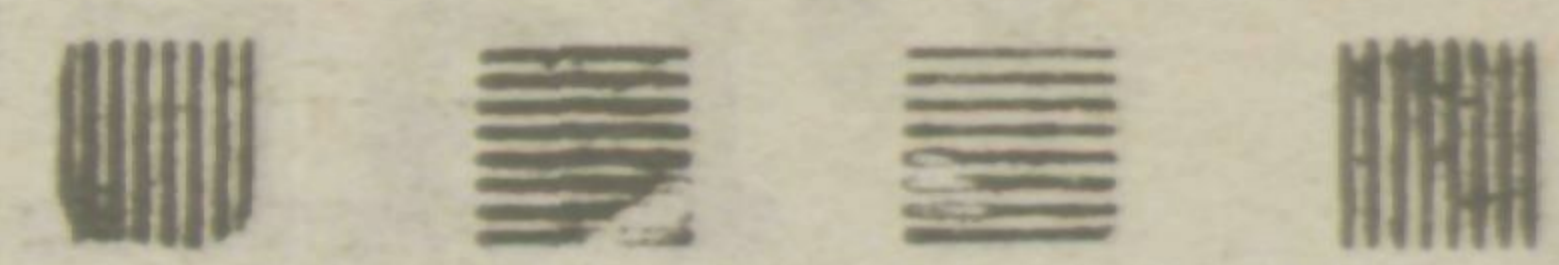
Na pobudo mladinskega vodstva je bil organiziran obisk vojakov pri mladincih — članih predvojaške vzgoje, ki so bili na taborjenju.

Vojaki so pripravili za obisk pester zabavni program, ki je bil mladincem zelo všeč. Poleg pevcev zabavnih melodij sta nastopala tudi vojaški pevski zbor in folklorna skupina, ki je še posebno navdušila mladince. To popoldansko srečanje je bilo prav veselo. Sklenjena so bila mnoga poznanstva in virta je bila pot k nadaljnjemu sodelovanju. Po končanem srečanju so mladinci predvojaške vzgoje spremili svoje starejše tovariše, se od njih prisrčno poslovili in želeli še ponovnega svidenja.

VOJKA ČELIGO
Slobodan Lundup
Hrib svobode 8
66250 ILIRSKA BISTRICA - YU
Tel. (067) 81-739

pionirski kotiček

Kakor lastovke jeseni...

Kadar lastovke jemljejo slovo, se zbirajo učitelji in učenci. Nekateri bodo prvič poleteli na neznanu in skrivno pot. S sladko tesnobo v srcu čakajo na veliki dan.

Tudi ona je nekoč stala z učiteljsko diplomu v roki pred vrati, na katerih je pisalo: Oddelek za kulturo in prosveto. Ves svet je bil njen. Premerili so jo od nog do glave in se ji vzpodbudno nasmejali. Nato so pogledali njene čevlje — lahke brezpetnike in se hudomušno namuznili. Dali so ji dekret o namestitvi. Zazrla se je na ime šole. Vsa druga mesta, o katerih je sanjala, so izginila in pred njo je zablestela vas, za katero ni doslej slišala še nikoli. Vstala je pred njo v luči kakor Cankarjeva Ljubljana.

Drugi dan je šla na pot. Po kolovozni poti je šimelj vlekel koleselj, ki je bil kaj nenavadno naložen: vreča sena, kup nasekanih drv, da se bo grela pozimi, gašperček, petrolejka in nabasan kovček. V torbici je nosila seznam vsebine v kovčku.

Opoldne se je ustavil koleselj na ravnici sredi vasi. Vas je ka-

kor golobica ždela na previsu. Na oknu prve hiše se je prikazal radovedni obraz. Nekateri so prišli iz hiš in že je bila skupaj vsa vas. Bilo je po domače sprejeto.

In začelo se je. V začetku prav nič po šolsko. Tavanje — tipanje za človekom. V dvomu in težavah se je bojevala, da ji ne bi opešala vera v samo sebe. Ko je spoznala razločnejše notranji glas, jo je vas privezala nase tako, kakor je želela. V odmorih se je z otroki igrala vojsko kralja Matjaža, po pouku je z njimi iskala golobja gnezda. Zvečer so ji fantje peli pod oknom. Peli so o rožmarinu in cvetkah, v svetlem soncu in zelenih travnikih, o žalosti in hrepenenju — kdo bi vedel vse našete o čem!

Ko je zunaj tulila mrzla burja in zanašala snežinke, se je grela ob ognjiščih in poslušala njih pripovedovanje kako so živeli včasih ter zgodbo o veččah in vražah.

Prvo leto je zbežalo neslišno in prešlo kakor sen. Zanj je bilo to najlepše leto izmed vseh šolskih let.

F.

Na letovanju v Avstriji

Na letovanje v Avstrijo nas je odpotovalo 20 učencev iz naše občine. Odpotovali smo 20. julija in smo se vrnili 8. avgusta. Počitnice so bile zelo prijetne in smo se vrnili polni lepih vtisov in spominov na sosednjo Avstrijo. Mednarodna počitniška kolonija se nahaja v vasi Grabelsdorf. Skupaj z nami so letovali tudi avstrijski otroci in učenci iz Izole in Sežane.

Vsi učenci smo se morali ravnati po dnevnem redu. Vstali smo ob 7. uri, takoj po vstajanju je bila jutranja telovadba, nato pospravljanje postelj in umivanje. Zajtrk je bil ob 8. uri, ob 9. uri je bilo dviganje zastave; tedaj so tudi objavili rezultate tekmovalstva. Dopolodne je bilo čiščenje okoli stavbe in prosta zabava. Točno ob 12. uri je bilo kosilo. Od 13. do 15. ure je bil popoldanski počitek, po počitku pa kopanje do 18.30. Večerja je bila ob 19. uri. Do 21. ure smo

se igrali razne igre ali plesali kolo.

Med letovanjem smo imeli športno olimpiado, kjer so se zbrali športniki iz 11 kolonij in se borili za značke. Večkrat smo šli na sprehode ali pa na obiske v druge kolonije.

Prav posebno sta mi ostala v spominu izleta v Celovec, na Gosposvetsko polje in v Rožno dolino. Ogleдали smo si grad Ojstrico, knežji prestol in razvaline krnskega gradu. V Celovcu smo obiskali jugoslovanskega konzula.

Zadnji večer smo s pesmijo in s kramljanjem preživeli ob tabornem ognju.

V imenu vseh dečkov in deklic, ki so letovali v Avstriji, se iskreno zahvaljujem Zvezi prijateljev mladine Ilirska Bistrica, občinski skupščini in vodstvu šole, ki so nam pripravili tako prijetne počitnice.

Andrej

V MOŠČENIŠKI DRAGI

Del počitnic preživljam v lepem kraju — v Moščenški dragi. Tam je lepo. Naučil sem se plavati. Včasih si želim, da bi se popeljal z barko na odprto morje, vem pa, da mi starši tega ne bi dovolili. S prijateljem večkrat loviva ribe. Do sedaj nisva imela sreče, ker nama vsaka zbeži. Danes je bilo morje zelo razbur-

kano. Vzel sem blazino in se odpeljal po valoviti cesti. Valovi so me premetavali sem in tja. Močan val je pljusnil ob blazino in vrglo me je ob kamenje. Prestrašen sem zlezal iz morja.

Dnevi v Moščenški dragi so kratki, prekratki. Še nekaj dni in odšel bom s starši domov, čeprav bi rad ostal tu.

Vilko

Novi naročniki glasila »Snežnik« za september 1964

Mrs. Steve Lokar 21300 Wilmare Ave Euclid 23 Ohio USA, Joseph Urbanich 36 Arlington Cirele Wickliffe Ohio USA, Johan Mršnik 194 Richmand Rd. Richmand H.T.S. Ohio; Vičič Marija, Cankarjeva 13, Tržič na Gorenjskem, Iplas, Podgrad, 175 izvodov, Ma-

rija Valenčič 33 Hudson st. Farukue Viv Melbourne Avstralija, Škrlič Jožef 22 Arundel Street Forest Sadge Sydney Avstralija, Škrlič Daniel 3 Rue Republic Cagnet AM France, Mihalič Albina Lucas 18 Cronulla Sydney Avstralija.

BILA SEM V PIRANU

V Piranu imam strica, teto in sestrično Tatjano. Prišli so k nam na obisk. Tatjana me je povabila s seboj. Z njimi sem odpotovala v Piran. Presenečena sem bila nad njegovimi ozkimi in kamenitimi ulicami. Še isti dan sva se šli s Tatjano kopat.

Naučila sem se plavati na zajčka, psa in metuljčka. Plavala sem tudi pod vodo. Nekega dne smo šli v Koper. Tam sem srečala mamico in očka. Skupaj smo šli v Piran. Poslovali smo se od sorodnikov in se odpeljali v Ilirsko Bistrico.

Andreja

V znamenju minevajočih počitnic

Z vsakim dnem se ljudje spreminjajo in z njimi se spreminja na tisoče dobrih stvari, ki jih obdajajo, a čas sam se ne spremeni — hiti naprej in odnaša s seboj resnične in neresnične sanje, upanja in razočaranja, nape-te trenutke pričakovanja in hipe umirjene sreče.

Počitnice. To so dnevi, ko vstaneš pozno in občuduješ sonce in dan. Vse je dobro, če se le ne prikrade skrivnostni dolgčas. Toda kljub temu je presenetljivo: počitnice, ki so se zdele proti koncu šolskega leta tako daleč in čudovito dolge, zdaj strašno hitro minevajo. To se ponavlja iz leta v leto.

Bili smo na počitnicah. Prijetno smo jih preživeli. Poslovili smo se ob tabornem ognju, kjer je slovo najlepše. Ko suho dračje zagori, se dvignejo v zrak iskre, kot bi hotele doseči neznanke višine — osvetlijo tem-

no nebo in ko njih svetloba v najvišji točki izzari, se utrnejo. Natanko tako kot zvezde... »Tam v gozdu ob tabornem ognju...« Glasovi se čudovito ujemajo med seboj. In temni bori naokrog — kakor, da bi hoteli povzeti našo pesem — v njih vrhovih se ziblje skrivnostni odmev in še potem, ko glasovi potihnejo, zveni ubrano in žalostno, kot bi jo veter prav povsod nalahno razsejal. To je pesem o težki, a vendar premagani preteklosti, pesem, ki je naša.

Take in podobne spomine bomo premlevali sede v šolskih klopeh, kajti blizu je že dan, ko bo zopet vsakdo izmed nas vzel v roke šolsko torbico in odhitel v šolo. In ulice ne bodo več tihe in prazne, živahnost bo zavladala na njih, polne bodo hiteče, zaposlene mladine, ki ji je čas nadvse dragocen in si neznansko prizadeva, da bi ga dohitela.

Zdenka

MOJE POČITNICE

Bila sem na počitnicah pri dedku in babici v Podložju. Dedku sem prinašala na travnik malico. Med potjo sem nabirala rožice. Zvečer sem lovila kresnice. Na

vozu sem tlačila seno. Najlepše je bilo takrat, ko sem se na visoko naloženem vozu peljala domov.

Metka

NAŠ ŠPORT Start »KK Lesonit« — uspešno

Prvo tekmo v nadaljevanju I. republiške košarkarske lige so igralci KK »Lesonit« odločili v svojo korist. Na vročem terenu v Škofji Loki so istoimensko ekipo premagali s 64:51 (24:16) ter si tako vpisali nadaljnji dve točki v svojo korist. Tekma je bila napeta in so naši košarkarji 5 minut pred koncem vodili le za 2 piki. Tri minute pred koncem so domačini pričeli z igro mož na moža, kar je našim konveniralo in Tone Štemberger je z nekaj uspešnimi meti od daleč povečali rezultat, ki ga domačini niso mogli nadoknaditi.

Kljub temu, da je odigral eno tekmo manj, je Lesonit slej ko prej na vrhu lestvice. Že 16. avgusta bi morala biti odigrana v Ilirski Bistrici tekma z Domžalami, toda zaradi nerazumljivih in nepravilnih odločitev košarkarske zveze Slovenije je srečanje prenešeno na sredo, 2. septembra. Take odločitve višjih forumov so na žalost še vse prepogoste in vnašajo v vrste resničnih športnikov samo zmedo in negotovanje. Naše moštvo je vložilo protest, toda menimo, da

bi moralo biti ukrepanje naših predstavnikov v tem primeru še bolj energično in odločno, še posebej zato, ker je vrsta argumentov, ki so v prid ekipi Lesonita.

Že v prvi tekmi se je pokazalo, kako koristno je bilo trdo delo v preteklih tednih. Po desetdnevnem počitku ob morju so pod vodstvom trenerjev Logarja in M. Grglja pričeli s pravim garanjem, saj jih je vsak Bistričan lahko videl ob vsaki uri in v vročini, kako so tekali po igrišču in urili svoje veščine.

V tem času so odigrali tudi nekaj tekem.

Ekipo Kvarnerja iz Reke, ki se je pokazala kot zelo solidno moštvo, so enkrat premagali, drugič pa prepustili zmago gostom. Premagali so tudi ekipo Sežane, ki pa ni bila enakovreden nasprotnik in se je pokazala očitna razlika glede rutine, metanja na koš, obvladovanja žoge in sploh tehnike igranja.

V nadaljevanju tekmovalja upamo, da se bodo uresničile želje in napovedi naših košarkarjev,

Ob 100-letnici kulturno prosvetnega dela na našem področju

(Nadaljevanje)

Velik dogodek za Jelšane je bila otvoritev čitalnice dne 4. marca, na pustni ponedeljek 1. 1867. Dopisnik v Novicah pravi, da so nekateri Jelšanci že potrpljenje izgubili, ko toliko časa niso bila odobrena pravila. No, končno je bila tudi ta stvar urejena in Jelšane so se mrzlično pripravljale na slovesno otvoritev. Vreme je bilo ugodno in že ob sedmi uri so se začeli zbirati domačini in gostje iz Ilirske Bistrice in Kastava v dvorani, ki je bila »krasno z lovorovim in bršljanovim perjem ozaljšana, v narodnih barvah oblečena in na zidu brala so se imena slavjanskih prvakov z lovorjevih peres zložena.«

Najprej so domači pevci, opravljeni v narodni obleki, zapeli pesem Budnico, nato pa je spregovoril predsednik čitalnice približno takole:

»Prečastiti gospodje in spoštovani udje tukajšnje narodne čitalnice!

V veliko čast si štejem, da ste me tukajšnje čitalnice predsednika izvolili; z veseljem nastopim vodstvo društva, čigar namen je: omika slovenskega jezika, da se povzdigne na enako stopnjo in k enakim pravicam, kakor jih imajo drugi narodni jeziki, da se po njem čedalje bolj oživlja slovenski duh in ljubezen do domovine, da se podučuje ljudstvo v mnogih vednostih, kar

se le doseči more, ako se mu dobre bukve in časniki po pravniški ceni v roke podajajo. Kar se pravic narodnega našega jezika tiče, zadeva naše zahtevanje zdaj le tiste kanclije, ktere imajo z ljudstvom opraviti. To pa je vendar živa pravica, da ima naše ljudstvo pravico terjati, da se vsa pisma, ktera ono v roke dobiva, v slovenskem jeziku pišejo, zato da jih more razumeti. Dostokrat dobi kmet nemški list v roke, ktere ga še ne pogleda ne, ampak ga vrže v kot in tako se zgubi; zato veliko tacega ne ve, kar bi mu trebalo. Slovenščina v šolah, nemščina pa v uradnih, to nikakor ne gre skupaj! Potrebno in mogoče je torej, da se sledeča pisma brez pridržka v slovenskem jeziku narejajo: pobotna pisma, pogodbe, dolžna pisma, ženitna, sporočilna, kupna, menilna, mitna in vsa dedinska sporočila in sploh vsi listi, ki se zavoljo kakega utripanja pravic Slovincem v roke daio.«

V nadaljevanju je govornik v izbranih in svečanih besedah slavil vse rodoljube, narodne in slovstvene delavce, ki so se borili za veljavo in pravico domače besede. Dotaknil se je tudi važne notranje-politične spremembe v Avstriji, ki je nastala prav v letu 1867. Tedaj se je namreč dunajski dvor sporazumel z Madžari, da se prej enotna država razdeli na dve polovici, na avstrijsko in ogrsko, a Slovani naj

bi bili dodeljeni eni ali drugi polovici, tako da bi prišli Cehi in Slovenci v avstrijsko polovico, ostali slovanski narodi v Avstriji pa v ogrsko polovico. Jasno je, da je taka ureditev najbolj prizadela Slovane, ki so predstavljeni v državnih zborih na Dunaju in v Pešti le manjšino. Napredni slovenski politični voditelji so nastopali proti takemu načrtu, dočim so konzervativci sicer govorili proti njemu, toda v dunajskem državnem zboru so le glasovali zanj. Taka dvojnična in slovenskemu narodu škodljiva politika staroslovencev je nalezela pri naprednih duhovih na oster odpor in kritiko. Govornik je o tem vprašanju povedal tole:

»Ako mora Avstrija še nemško-madžarski dualizem skusiti, naj se zgodi! Slovani ga niso krivi, boje se pa na vso moč, da ne bi dualizem prepozno pokazal nesrečnega svojega sadu!« Izražanje je sicer umirjeno, vendar v načelu proti nameravani notranje-politični spremembi.

Po slavnostnem govoru je sledil program. Najprej so prebrali pozdravno pismo, ki ga je poslal študent Kalčič iz Dunaja v imenu istrskih Slovencev, ki so tam živeli, nato so domači pevci zapeli Riharjevo žalosten glas zvonov — s pohvalo vseh navzočih. Sledili sta še pesmi Zvezda in češka Šablenka, nato pa je 8-letna deklica Jagodica tako pristrčno deklamirala pesem Sloven-

ka sem, »da so se ljudem solze vtrinjale«. Za konec so nastopili še Kastavci in sicer s pevskim zborom, ki je zapel pesmi Žužulinka in Hrvatska domovina. Na oder je stopil tudi kastavski zdravnik Bachman, rojen Čeh, in pozdravil goste v imenu Kastavcev. Dopisnik piše o njem tole: »Zdaj pa deklamuje češko »od pive« tako izvrstno, da je moral večkrat prenehati, ker dobroklici niso mu dali zapored govoriti. Deklamoval je še nek reški dijak hrvatsko Sloga, ktera je bila kakor nalašč za ta dan, kajti videla se je prava bratovska sloga med Kastavci, Bistričani in Jelšanci. Za sklep smo se združeni Kastavci in Jelšanci, kakih 20 pevcev skupaj, zapeli Najprej! in potem smo se vsi veselili odpravili k večerji, kjer se zdravici ni manjkalo. Ves vnet se potem, ko je naš gospod nadžupan z domačim plesom začel, mladi svet zasučel, ter se v slavjanski slogi veselili, dokler mu ni petelinček ranega jutra oznanil. Članek se zaključuje še z eno zanimivo ugotovitvijo:

»Čudno je bilo le to, da ni bilo ne enega uradnika iz Novega grada (Podgrada) in ne enega duhovna iz naše dekanije razun naših domačih. Da unih ni bilo, to zastavico ni težko uganiti; al da teh ni bilo —?!«

(Se nadaljuje)

Franc Munih

Naši izseljenci iz ZDA med nami

LETOS JE BILO ŠTEVILO NAŠIH ROJAKOV IZ ZDA, KI SO PRIŠLI NA OBISK V DOMOVINO, IZREDNO VELIKO. OPAZIL SI JIH, KO SO POČIVALI V PARKU, SEDELI IN SE POGOVARJALI V KAVARNI IN NA NOVEM VRTU ZMAGE, SREČAL SI JIH NA SPREHODIH SKOZI MESTO, NA SVIŠČAKIH IN NA SNEŽNIKU, SKRATKA, V KRATKEM ČASU SO SI HOTELI OGLEDATI VSE IN UGOTOVITI, KOLIKO SMO NAPREDOVALI OD NJIHOVEGA ZADNJEGA OBISKA. V POGOVORU Z NJIMI TIK PRED NJIHOVIM POVRATKOM JE NAŠ SODELAVEC ZAPISAL NASLEDNJE:

»Ni čudno, če je ravno iz naših krajev odšlo toliko ljudi na vse strani sveta za delom in boljšim življenjem. Bili so takrat res slabi časi,« je pripovedoval eden od izseljencev.

»Doma je bila lakota. Vojna je k temu precej pripomogla. To, kar so naši starši prinesli iz Amerike, je ali pošlo ali zapadlo v banki — vzela je vojna. Še najslabše pa je bilo to, da so nas Italijani začeli gledati po strani. Niso nam dovolili shajanj, prepevanja v našem jeziku, skratka, že zgodaj so začeli s potujčevalno politiko.

Bilo nas je precej takih, ki smo se bili rodili v Ameriki. Vrnili smo se v »domovino«.

Tudi tam ni bilo mnogo lažje. Leta krize, ki so trajala vse tja do 1934—1935, so marsikoga ugonobila. Pozneje so se začele razmere spreminjati. Bilo je več služba, več dela, pričeli smo živeti. Toda bili smo previdni. Navajeni smo bili slabega, zato smo štedili za vsak primer. K sreči se slabo ni povrnilo in sedaj živimo v svoji drugi domovini v okviru svojih društev, slovenskih društev, morda bolj slovensko kakor vi tukaj.

Ohranili smo stare navade in običaje, pojemo stare in novejšje slovenske pesmi, zaplešemo najrajši domače polke in valčke. Preko izseljeniške matice in drugih institucij v domovini dobivamo precej slovenske literature, predvsem pa pesmarice in plošče z domačimi vižami...

Imamo tudi vrsto slovenskih časopisov, od katerih moramo nekateri izdajati dvojezično, kajti mladina čedalje bolj pozablja svoj domači jezik.

V starem kraju imamo mnogo svojcev, ki jih obiskujemo in smo v stalnih stikih z njimi. Nekateri smo že tretjič po vojni v Ilirski Bistrici.

Kakšne vtise je pustila na vas Slovenija in Ilirska Bistrica?

»Zadnjič sem bil tukaj 1954. leta. Reči moram, da je v 10 letih toliko sprememb, da ne morem povedati. Mnogo ste zidali, tako da nekaterih ulic kmalu ne bi prepoznal, le ceste in nekatere stavbe so precej zanemarjene. Tudi življenjski standard se je zelo popravil. Res je, da bo treba še marsikaj narediti in popraviti, toda prepričan sem, da boste v nekaj letih tudi to napravili. Po-

manjkljivosti občutimo predvsem v čistoči lokalov in v postrežbi, ki je marsikje pod kritiko.

Nekaj na mi je le padlo v oči in me močno boli. Ko smo bili na izletu v Zahodni Nemčiji, so nam v hotelu ob železniški postaji v Münchnu odkrito povedali, da Jugoslovancev ne marajo (me glede na to, da smo jim pustili marsikak dolar). Ali si upamo pri nas komu od Nemcev tako povedati? Kaj še, na vsakem koraku jim skušamo ustreči, pozabljajoč na hudo preteklost. Ali smo res tako potrebni takih deviz?

Vsi niso taki, poreče kdo! Res je, vsi niso taki. Ali pa tudi oni tako mislijo, ko so nam, ki smo ameriški državljani in Slovenci le po narodnosti, upali povedati, da nas ne marajo, ker smo Jugoslovanci?«

Ker vem, da ste naročeni na naš Snežnik, bi vas rag vprašal še nekaj o tem. Kako gledate na naš lokalni časopis in ali je v Ameriki zanimanje zanj?

»Verjetno nima Snežnik za vas toliko vrednosti, kot jo ima za nas, ki smo tako oddaljeni od svojih domačih krajev in ljudi. To nam je skoraj edini vir, iz ka-

terega zvmemo kaj več novic. Naročenih je precej, vendar po več ljudi čita en časopis. Saj vidim pri nas v tovarni. Nikoli ga ne utegnem prelistati do konca, ker mi že vsaj trije stojijo za rameni in ga vlečejo eden z leve, drugi z desne.«

In kaj mislite o listu samem?

»Za nas je zelo zanimiv. Precej bolj kot Primorske novice, ki nikoli nič ne prinesejo iz bistriške občine.

Vem, da tudi vi zasledujete v časopisu gotovo politiko, vendar bi mi v Ameriki radi čimveč novic iz Bistrice in okoliških vasi, ki jih včasih zares manjka. Sicer na prečitamo redno celega do sestava uredniškega odbora. Vašenaše /košarkarje poznamo prav vse po imenu in koliko kdo velja. Tu pa sem jih imel še priliko videti, kako v resnici zaigrajo.«

Vaše želje zase in za nas?

»Vsi, kar nas je na obisku v domovini, želimo, da bi vas lahko čim pogosteje obiskovali, vam pa, da bi čim hitreje dosegli vse, kar si želite.

Prepričani smo, da bomo ob drugem obisku — in to bo čez kako leto — našli že zovet mnogo novega in boljšega. obenem tudi boljše postrežbo in popravljeno cesto do Podgrada.«

Čisto na koncu, že na letališču, sta mi dva zaupala, da nameravata svoj pokoj preživeti v Bistrici in si sezidati hišice. češ, da ne bodo drugim povzročali stanovaljskih problemov, seveda, če jim bomo dovolili.

Zagotovil sem jim, da s tem ne bo problema. čeprav nisem pravzaprav pooblaščen, da bi dajal taka zagotovila. -ko

Je številka 13 res nesrečna?

Pred nedavnim sem bra-
la o nekom, ki je hotel do-
kazati, da številka 13 ni ne-
srečna. Dal je zgraditi ladjo
in vsi datumi in vsa števila
v zvezi z njo so bila 13.
Splovili so jo trinajstega v
mesecu in od tedaj niso ni-
koli več slišali o njej.

Še zdaleč nimam niti najmanjšega namena dokazovati, ali je številka 13 nesrečna ali ne, ta številka se me je namreč čisto slučajno oprijela, ko sva s prijateljico sklenili prepotovati 13 evropskih držav. O pozitivni ali negativni vlogi številke 13 bova lahko ugotavljali šele ob koncu potovanja. Da pa se ne bi kaj podobnega kot tisti ladji pripetilo tudi nama in ne bi obtičali kdo ve kje brez vsakega sledu, se vam raje že prej oglašam. Ker torej nisva namenoma izbrali te številke, naj nama bodo prizanesene vse nesreče in smole, ki jih pripisujejo tej nesrečni številki. Saj vendar ni najina krivda, da dajo Avstrija, Nemčija, Luksemburg, Belgija, Nizozemska, Danska, Švedska, Finska, Norveška, Anglija, Francija, Švica in Italija skupno število trinajst in da se je poleg tega začelo najino potovanje na petek. Osebnost sicer nimam nič proti petku, saj spremlja vse važnejše datume v mojem življenju od rojstva naprej, ki ga pa vsaj doslej nisem smatrala za preveliko smolo.

Torej že vnaprej zagovarjam petek, kajti smola se je začela na predvečer najinega odhoda, in to na čisto navaden četrtek, ko je bil v mojo sobo izvršen vlom. Najina prva akcija že pred potovanjem je bila zasledovati vlomilca in za vsako ceno dobiti nazaj fotoaparata, ki nama je bil tedaj ukraden.

Tisti večer in naslednje jutro sva zvesto izpolnjevali dolžnost Margareta in njegovega pomočnika. V najinem primeru sem bila seveda jaz pomočnik (presneto se mi je maščevalo, da nikoli ne berem kriminalk). Mariji pa se je njena vloga glavnega detektiva lahko šteje kar v študijsko prakso (študira namreč pravo).

Sled za vlomilcem naju je vodila po vsej Ljubljani in privedla na kolodvor. Marija je izvohala vsak fotoaparata petdeset metrov naokrog, moja naloga je bila samo identifikacija aparatov, po nalogu LM pa naj vlomilca povpraša še za ime in rojstni dan. Končno sva morali prepustiti najin fotoaparata vlomilcu, o katerem ni bilo tisti dan ne duha ne sluha ne na popoldanskih mariborskih vlakih ne v vsej Ljubljani.

Še vedno v Jugoslaviji

Lov za fotoaparatom je zavlekel najin odhod za celih dvanajst ur (kakšna sreča, da ne za trinajst!). Tako sva namesto ob 5. uri zjutraj startale v Sent Vidu ob 5. uri popoldne.

Tu sta naju kmalu pobrala dva Italijana, ki sta naju vztrajno vabila, naj bi zvečer skupaj praznovali Dan borca na Bledu. Niso naju ganili njuni očitki, da premalo spoštujeva jugoslovanske državne praznike in sva se mirne vesti izkrcali v Kranju.

Potem ko sva ugotovili, da bi se moralo tisto znano geslo »Spoznavaj svet in domovino« glasiti — »Spoznavaj domovino in (šele potem) svet«, sva sklenili, da si tisti večer ogledava Kranj.

Ogledovali sva si ga še naslednje jutro dve uri na istem ovinku.

Če bi mi kdo rad dokazal, da imamo dekleta pri avtostopu več-

mi lastniki korakali na pasjo razstavo. Res lep sprejem.

Ker je bil mladinski dom — Jugendherberge kot mu pravijo Nemci — kjer sva nameravali prenočiti ob tisti uri še zaprt, naju je naš carinik odpeljal v svojo lepo hišo v predmestju Viktring. Hčerka Erika in njen zaročenec Wolfgang sta naju popoldne vodila po Celovcu; veslali smo po Vrbskem jezeru in do večera postali dobri prijatelji.

Najin naslednji cilj je bil

Gradec

Prvič sva počivali že v nekem Wolfsbergu nedaleč od Celovca. Mimo naju so švigali avtomobili, avtomobilisti so nama res zelo prijazno mahali, toda ustavitil ni nobeden. Ko sva se pozneje peljali skozi sosednjo vas, nama je bilo takoj jasno, zakaj nas ni nihče pobral. Tu so bili namreč parkirani vsi avtomobili, ki so vozili

takoj opozorila Marijo. Potem sva obe varno zadremali. Šele tik pred mestom se je izdal, da je čistokrven Slovenec. Najbrž je čakal, da bi ga še kaj opravljali, pa mu ni uspelo.

Razkazal nama je meso in našel naš Jugendherberge. Prvič sva prenočevali v enem izmed mnogih domov, ki pripadajo isti organizaciji »Zvezi mladinskih domov«. Vključene so skoraj vse države v Evropi in na drugih kontinentih (razen naše Počitniške zveze). Disciplina v teh domovih je zelo stroga. Ob desetih zvečer na primer zatulijo po zvočniku LAHKO NOČ, ugasnejo vse luči in zaklenejo vrata. Zjutraj — ob šestih ali pol sedmih (to se pravi še sredi noči) te vržejo iz postelje prvi takti neke divje koračnice in ne preveč ljubeznivo DOBRO JUTRO. Najpozneje ob osmih zaklenejo vsa vrata in nas vse skupaj enostavno postavijo na cesto.

Na cesti se sploh počutiva z Marijo najbolj doma. Toda v

Z AVTOSTOPOM

jo srečo kot fantje, me bo prepričal samo, če bo čakal na prevoz do Jezerskega pet ur kot midve.

V Preddvoru sva prestopili in morali čakati naslednjo zvezo spet skoraj celo uro. Ni nama bilo žal, kajti naša Gorenjska je čudovita. Sklenili sva, da drugo leto preživiva počitnice raje na Gorenjskem.

Do Celovca

Končno sva na meji. Naši cariniki so nama še zaželeli prijetno potovanje; na avstrijski strani pa nas je pozdravila obledela tabla z napisom WILLKOMMEN IN KARTEN — in mlad Avstrijec nama je napravil cel govor v nemščini. Zvenelo je kot dobrodošlica v njihovi lepi deželi in sem se mu v enakem tonu toplo zahvalila v svojem jeziku. Ko je fant videl, da me le ni čisto prepričal, je z roko pokazal na avto, in nase, češ, da naju lahko pelje v Celovec čez eno uro. Tedaj sem izdala prve in skoraj edine besede, ki jih znam v nemščini: »Gut, gut, sehr gut.«

Od takrat naprej sem se z Avstrijci in Nemci pogovarjala raje preko tolmača; tudi v tej vlogi se je Marija hitro znašla; včasih pa jo je nova dolžnost tako daleč zanesla, da je Nemcem prevajala v slovenščini in meni v nemščini. Pa smo se kar dobro razumeli.

Na vsak način se je Marijin prvi stik z Avstrijci na meji bolj obnesel kot moj; carinik Marktl se je namreč ponudil, da naju lahko takoj vzame s seboj v Celovec. Tako sva bili prej kot v eni uri že v središču mesta, kjer nas je svečano pozdravila godba na pihala in cela parada psovvolčjakov, ki so svojimi ponosni-

v našo smer. V vasi so praznovali štirideseto obletnico godbe na pihala ali nekaj podobnega. Neverjetno, kakšen smisel imajo Avstrijci za praznovanje, sicer pa — saj so vendar naši sosedje!

Najin voznik je bil tokrat čeden »teenager« v predolgih kavbojkah in prevelikem klobuku. Vozil je divje in hladnokrvno. Zahvaliti se mora le najini težki prtljagi in meni, ker sem sedela zadaj, da nas ni še bolj zanašalo, ko je napačno sekal ovinke, prehiteval in naglo zaustavljal. Vsakokrat smo se samo za las izognili karambolu. Po dobrih petdesetih kilometrih sem imela nevarne vožnje več kot poln želodec.

V Gradec sva se pripeljali z G-60-658. Voznika je za spremembo sama previdnost, na kar sem

Gradcu se nisva utegnili kaj posebno udomačiti, ker sva takoj dobili direktno zvezo za

Dunaj

Ustavil nama je simpatičen trgovec z mešanim blagom. Tudi sam je bil nekakšen križaneč Gregorija Pecka in Johna Wayne, pa tudi žena ni dosti zaostajala za svojim filmskim možem. Vračala sta se z dopusta na Vrbskem jezeru. Do Dunaja sva zvedela v glavnem vse o njihvih treh otrocih, o življenjskem standardu v Avstriji in njihovem političnem prepričanju. Nista bila preveč navdušena nad komunizmom, kar sta opravičevala s tem, da živita čisto na avstrijsko-češki meji.

Klagenfurt

Kljub temu smo se pred Dunajem ločili kot največji prijatelji.

Oskrbnik o mladinskem domu je bil po rodu Čeh. Češko ni znal, vendar se mu je še poznalo, da je slovanske krvi; v svojem domu je namreč dosledno upošteval lep srbski pregovor: »Svagog gosta dva dana dosta«. Naju je sicer zelo lepo sprejel, razkazal vse prostore in naju predstavil vsem navzočim kot »zwei Mädchen aus Tito Reich«; vendar tretji večer toliko, da naju ni dal spat na trda tla.

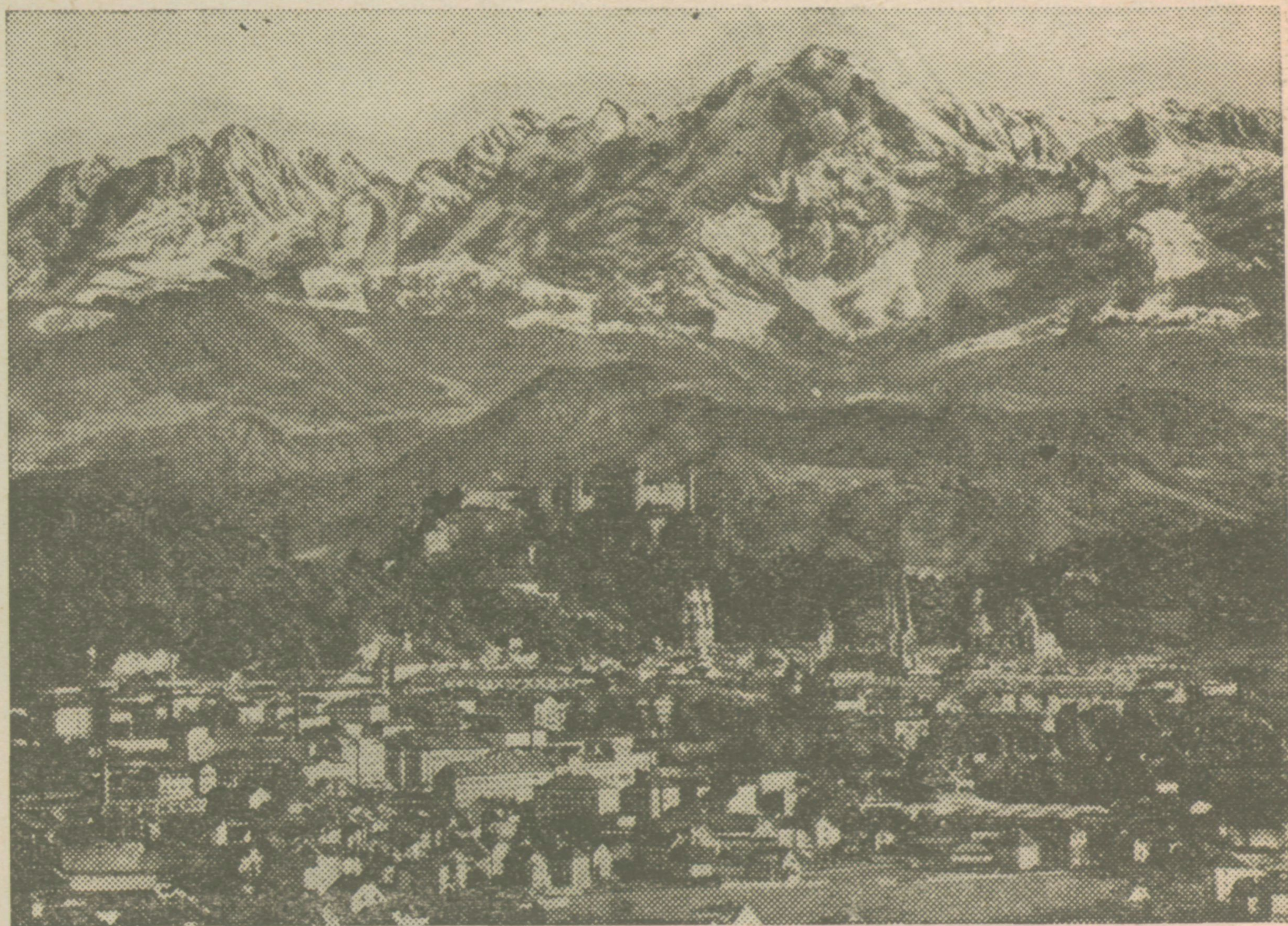
Dunaj nama je bil všeč. Zapuščali sva ga s težkim srcem in še težjimi potovalkami. V Ljubljani sva se namreč tako dobro založili z domačimi konzervami, da se nama ni bilo treba bati lakote na Dunaju (saj veste, kraj pravi pregovor o Dunaju) ne v vseh trinajstih državah. Vso pohvalo zasluži naša prehrabena industrija, da sva imeli tiste čase tako pestro in kalorično prehrano (in nobenega domotožja). Najin jedilnik je vseboval na primer — zajtrk Gavrilovičevo jetrno pasteto, popoldne mesni doručak, zvečer Delamari-sove sardine. Vsak dan sva spremenili vrstni red, da je bil jedilnik še bolj pester; možne so neštete kombinacije, če upoštevamo,

zini in prijateljsko mahali ostalim štoparjem na cesti.

Najbolj zanimiva so srečanja med štoparji. Pozdravljamo se kot stari znanci, čeprav smo različnih narodnosti in večkrat celo z različnih kontinentov; vprašujemo: »Od kod? Kam?« potem pa izmenjamo izkušnje in mišljenja. Če imamo srečo, smo skupaj le nekaj minut, včasih ure — odvisno od dobre volje avtomobilistov in zgodi se, da je njihova volja odvisna celo — od naše obleke! Japonec Seiki nam je na primer pravil, da mu nihče ne ustavi, če štopa v narodnem kimonu.

Cesta proti Innsbrucku je bila ena najlepših na vsej poti. Gore, gozdovi in tipične tirolske hišice z lesenimi balkoni, s cvetjem na oknih, balkonih, polni vrtovi cvetja. Motili so me samo izveski pred vsako hišo ZIMMER FREI.

Dobrih dve sto kilometrov sva prevozili točno s desetimi vozili in vozniki. Splačalo se je. Tirolska je lepa in vozniki so bili prijetni. Z enim od njih sem se celo zapletla v pogovor v nemščini. »Pogovarjala« sva se o avtomobilizmu nasplošno; ko je povedal najbrž vse, kar je vedel o avtomobilih, me je začel spraševati, kako uspeva ta panoga v Jugo-

Salzburg

vanja v mestu, potem ko sva si ogledali olimpijsko skakalnico in druge naprave, stare kulturne značilnosti mesta in posebno potem, ko sva odhajali, sva mu rade pritrđile.

Mimo naju je pribrzel kamion INTEREVROPE Koper! Po desetih dneh v tujini je to prvo jugoslovansko vozilo! Navdušeno sva pomahali vozniku, ki pa je dal samo znak z roko, da nima prostora za obe. Kmalu sva tudi medve poskakovali v kabini nemškega kamiona na cesti proti Stuttgartu. Lepo rodovitna polja nemškega juga so ostajala za nami. Enolična naselja. Dolge vrste popolnoma enakih enonadstropnih hišic z ostrimi strehami in belopobeljenimi ravnimi stenami.

Po nekajkratnem presedanju sva bili šele popoldne na avto cesti, tokrat v zelo udobnem avtu z brzino 150 km na uro. »Autobahn« je najbrž kar dober izum. Avtomobili drviyo v štirih vrstah, vsak hiti kot bi bil na avto-moto dirkah, da eč naokrog nobenega pešca, ne vasi, ne mesta, le široka cesta, avtomobili in tekma — kdo bo prej na cilju. Temu pravim jaz dolgčas. Pa ne da bi bil to edini izgovor, da sem na zadnjem sedežu prijetno zadremala. Slišala sem še, kako spredaj Marija (najmanj že stotič) razlaga — Da, iz Jugoslavije. Jaz študiram pravo, moja kolegica pa... — Zelo pogosto so avtomobilisti ravno tako neoriginalni kot plesalci na sobotnih plesih.

Veliki dogodki se navadno pripetijo v majhnih in ne kdove kako znanih krajih. Tudi prvi del najine poti se je zaključil v nekem Kirchheimu, jugovzhodno od Stuttgarta. Tu sva se namreč z Marijo ločili, ona proti Svedski, kjer v študentskem taboru pomaga graditi dom za defektne otroke, medtem po sva se midve z Gretko (priključila se mi je v Kirchheimu) še malo potepali po Nemčiji in nato nadaljevali pot proti Luksemburgu. S. C.

PO EVROPI

da sva zjutraj pili Zdravko, za kosilo odlično Tokovo citronado (ko še nisva izpraznili zaloge sladkorja, je bila res dobra) in za večerjo mleko.

Kljub temu, da sva tako pridno praznili zalogo konzerv, so naju potovalke še vedno preveč obremenjevale, tako da sva na Dunaju začeli štopati že pri prvem kažipotu, ki je označeval smer proti

Salzburgu in Innsbrucku

Naslonili sva se na tablo HALTEN VERBOTEN. Iz drvečih vozil so nama šoferji dajali pogum, očitno so obžalovali, da naju niso mogli vzeti s seboj. Radi sva jim odpustili, kajti v pol ure sva tudi midve sedeli v udobni limu-

slaviji. Ne vem, kaj je imel proti moji nemščini (saj sem mu ves čas tako razumevajoče prikimala!); vljudno je namreč pripomnil, da se mu zdi, da govori moja kolegica nemški bolje kot jaz. Pojasnila sem mu v kar najlepši nemščini, ki jo premorem, da ne govorim nemško niti ne razumem ničesar.

»Nichts??« »Gar nichts.« — Izraz njegovega obraza v tistem trenutku bi bil v čast vsakemu poklicnemu igralcu in sem resnično pogrešala svoj fotoaparata.

V olimpijsko mesto sva se pripeljali s kamionom. Šofer je bil molčeč možak, ki nama je na vsej poti povedal le — »Nisem domačin, toda Innsbruck je lepo mesto, zelo lepo.« Po dveh dneh bi-

Čisto nepričakovano se je najinim trinajstim državam pridružila še ena najmanjših v Evropi — kneževina

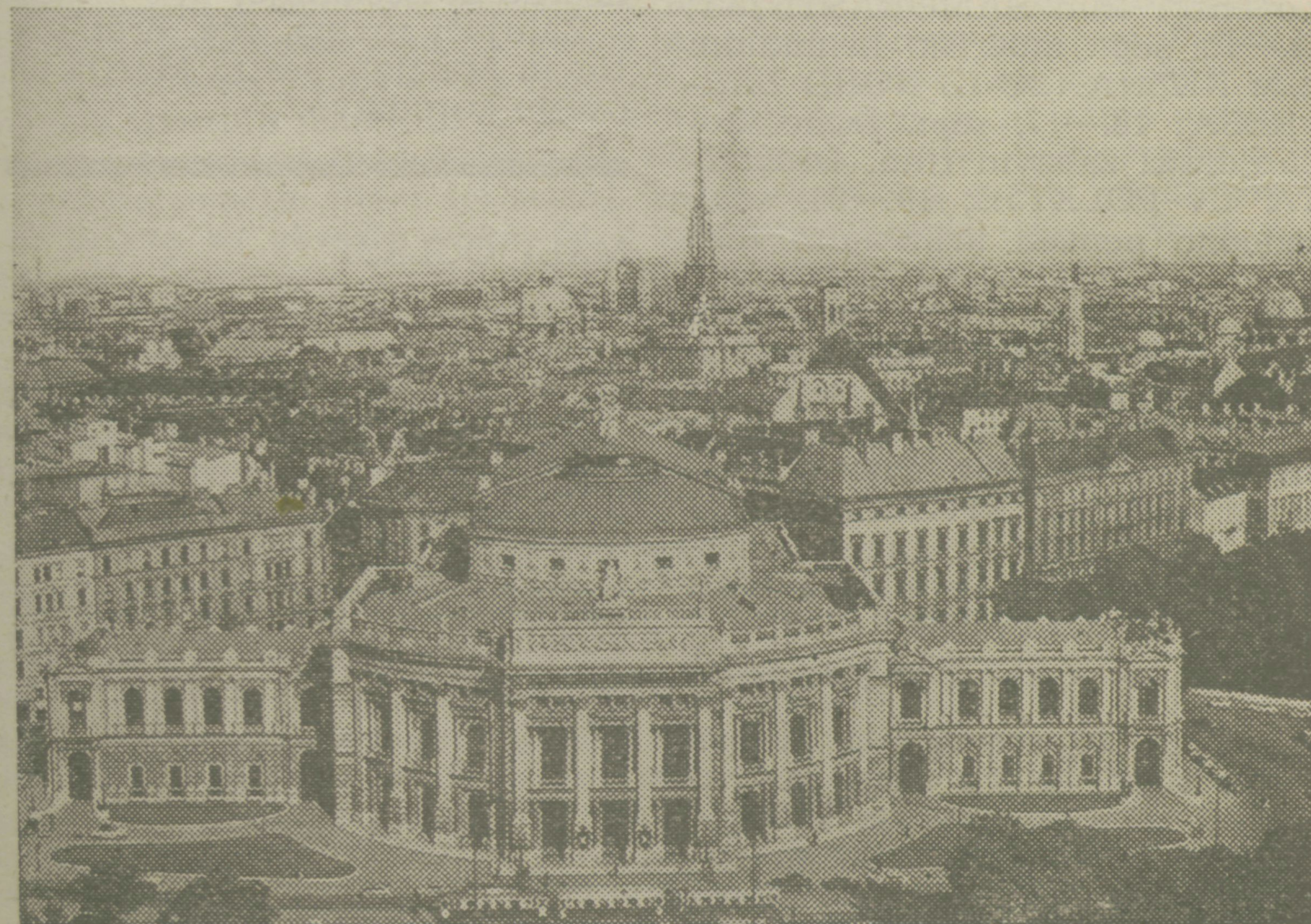
Leichenstein

Sprehajali sva se po glavni ulici edinega mesta Vaduz, ki je natrpano s spominčki, razglednicami in turisti. V trgovinah govoriyo vse jezike in sprejemajo vsakršen denar. Domačin, katerega sva vprašali le za bližnjico na grad, se naju je razveselil kot največjih prijateljev. — »Kaj, iz Jugoslavije? Tito — gut.« Zanimal se je za njegovo starost in zdravje. Ni bil še pri nas, toda všeč mu je naša politika. Ognjevito nama je razlagal zgodovino Liechensteina in Švice. Na žalost ga nisva utegnili poslušati dlje kot do srednjega veka. Hiteli sva naprej. S takojšnjo zvezo sva se še isti večer kopali v Bodenskem jezeru v Bregenzu in drugi dan nadaljevale pot v

Nemčijo

Čez mejo naju je potegnil prijazen Nемеc, pa res samo čez mejo, kajti še pred Lindauom, prvim mestom na nemški strani, naju je spet postavil na cesto. Marija je že zbirala informacije, zemljevide in prospekte pri »Aralu«. medtem ko sem jaz poskušala doumeti, da sva že v Nemčiji. To se mi je kaj hitro posrečilo, ko je v naslednjem trenutku privozil mimo oklopni kamion, poln nemških vojakov v jeklenih čeladah, kot jih poznamo iz domačih vojnih filmov. Torej pa res čez mejo.

Glasilo SNEŽNIK izhaja enkrat mesečno. Izdaja ga občinski odbor SZDL Il. Bistrica — urejuje uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik Jože Keuc, člani uredništva: Franc Munih, Miroslava Lavrenčič, Fani Fatur, Tone Guštinčič, Ivan Suštar, Hugon Debevc in Milko Princ. Tehnični urednik: Janko Novak. Tisk »Kočevski tisk«, Kočevje. Letna naročnina za tuzemstvo 240 dinarjev, za inozemstvo 1,5 \$ ali 800 dinarjev. Tekoči račun pri NB v Ilirski Bistrici št. 602-141-638-41 Rokopisov in risb ne vračamo.

Dunaj

Kaj je povedou Bezačov Frane?

Kuker se vsaka obecjeda zočne z A, toku se vsaka kritika zočne sez turizmom in gostinstvom. Ze kritezirat druge stvari imamo po večini premalu podatku ali pa so teku zekamuflirani, de jeh nevaden občan li stješka opazi, grejhi turistneku in gostincu so pa zmje-rej pr ruoki in jaku očitni, tolku rekoč ne mizi.

Un dan sem se pjelou sez Izole u Bisterco. Bla je glih sebuota, ku se občani lohku posvjetjo rekreaciji, kuker se muore zdej rječt firkelci vina (ze testarejše občane) ali pa pljesi (ze te-mlajše). Anga in družga je blu po vseh mejsteh, trgeh in vasjeh ob cejsti. Vidu si same rdječe obraze in vesjele oči. Staru in mladu se je veseleju nod dosjezenmi uspejhi. Muoja žjena me je skuzi in skuzi negovarjala, de nej se ustavmo in prdužmo re-kreativcem, jest pa sm rjeku, de buomo tu strilla u Bistrici in toku rajši podprla domače gostinstvu. Tudi muoja hči je prpomenla, de rajši plješe ne domačem puodi in toku smo zevilli ne vrt h »Zmagi«. Ma kaku rezočaranje! Narprej sm mislu, de je u Bistrici rozglošenu spluošnu obžalevanje. Vrt skuorej prazen, muske nekjer, zvočenke so zeprjeli pajki, stuoli pa so bli prsluonjeni h mizam, de ja nje bi kdu sjeu nanje. No vseanu smo sjeli in zehtevali jedilni list, pa ga nejso imejli in so nom rjekli, de je vse nepisanu ne tabli pred hotelam, samu cejne buodo uoni povedali. Muoj prjatu, ki se spozna ne ekonomijo, mi je rezjasnu, de se temi rječt racionalezacija proizvodnega procesa, in jest sm biu nezadnje sje ponuo-sen, de grjemo prnos toku hitru u korak sez razvojam. U imjeni mladine pa bi useglih pruosu, de bi ji prvuošči an malu veselja in zebave, sej je mende an kluošter ze Bistrico zeduosti.

Naše vasi u spluošnem nepre-dejavajo. Ne primer u Zabičah imajo tjelevizor, ki ga je vaščanam nebaulu Guozdnu gospodarstvu. Prou je toku, nej se narod zebava in izobrazeva. Tok Zabičani imajo tjelevizor, ma gljedajo ga nje. Nobjeden nječe nomreč zajn prevzjet skrbi in toku zgljeda, de buodo ta tjelevizor ohranli nedotaknjen za buduče rodove.

Uuoj prjatu Tuone, ki se je rod sprehajou po Bistrici sez njegovem ljepem posam, je biu an vjelele humorist, ma zdej ga je minilu ali pasalu, kukr rječemo Bistričani. Pasalu tisti dan, ku si je zežjelu, de bi puoju ano klobaso. Nej mi povedou, kij jo je duobu, ki se grejh povej, grejšneka pa nje. Tudi nje, kulku je plačou zanj. Rjeku mi je samu, de jo je rezkrinkou in konštētirou, de je u nji punu svenjarije, pa neč svinskega. Tudi mi nej teu povejt, kaj je blu sez njegovem posam, ku mu je to klobaso zelučou kje med nuoge. Ma blu, kukr blu, zdej ga spjet učaseh srečejvam — Tuoneta, nje posa — koku huodi po cejsi nejkam rezmišljen in žalos.en. An dan pa mi je rjeku, de koder vidi ne cjesti šje kocga posa, se mi stri milu pr srcei.

Pa šje anga prjatla imam, Naceta, ki ga žje lejjo čos nejsm vidu. Zadneč sm ga srječou in uprašou, koku kej ževi, pa mi je djau, de nejkoku u duhi zvišanga standarda. »I, kaj buoš ti, plačo imaš pa šje koko neduro,« sm mi djau. Skrjemžu je uobrož in mi povedou tulelje: »U prejšnem mejsci sm jemu deset nedur. De pa bi mi jeh splačali, sm mogu nerjedet viogo, jo predluožet sekretarji, ki jo je predluožu kolegiji, ta pa upravni odbuori, ki jo je odstuoju djelovskemi svejtji u kuončno rešitu. Kologij je razpraulou o nji ano uro, upravni odbuor dvej ure in djelovski svejt ano uro in pu. Administratorka mi je u pu uri nepisala odlučbo in blagajnik se je zemedu z izplačevanjem in obračunavanjam pu ure. Teku je pjetindvajsti ledi obravnavalu zedejvo skupej 87 ur. Stvar se je srječnu končala in puotlej sm povabu use tiste, ki so zestauli zame koko duobro besejdo, ne kozarc pijače. Račun je znjesu okuli dva taužent dinarju, in jest sm ne kuonci vos vesjeu spravu v varžet 400 dinarju, ki so ostali od usega honorarja.« Med tem rezgovoram se nom je prdružou Rude, ki dejla pr tistem podjetji, u pruošem časi pa nudi občanam obrtniške usluge, kukr je trejba zdej rejčt. »Rejs je križ s temi honorarji,« pravi. »Pogljedte, uni mejsec sm njesu

ŠPORT • NAŠ ŠPORT

EKIPA JELŠAN — 4. MESTO NA OKRAJNEM POKALNEM PRVENSTVU V ODBOJKI

V nedeljo, 23. avgusta t. l., je bilo v Izoli okrajno pokalno prvenstvo v odbojki ob sodelovanju desetih ekip koprškega okraja iz ekipe »Bor« iz Trsta. Prvenstva se je udeležila tudi ekipa iz Jelšan.

Tekmovanje je potekalo v dveh spopadih. Ekipa Jelšan je v svoji skupini zasedla drugo mesto. Izgubila je srečanje s slovenskim prvakom, ekipo iz Kanala, premagala pa je nasprotnike Slavnik, Prvačino in Hrpelje. Z drugim mestom v skupini si je priborila nastop v finalu za tretje ali četrto mesto. Finalna srečanje so igralci Jelšan izgubili v igri z odlično ekipo tržaskega Bora z 2:3 ter so tako zasedli četrto mesto, kar je vsekakor lep uspeh. Okrajni prvak je postala ekipa iz Izole, ki je v finalu po dvourni razbur-

ljivi igri premagala Kanal s 3:2.

Turnir, ki je bil izredno utrudljiv, je pokazal, da postaja odbojka zopet popularna igra, hkrati pa je tudi pokazal v kakšni formi se nahajajo slovenski ligaši Kanal in Jelšan. Za naše tande iz Jelšan je bilo tekmovanje dobrodošlo, saj se nahajajo tuk pred pričetkom nadaljevanja tekmovanja v drugi slovenski ligi.

Pokazale so se nekatere pomanjkljivosti kot nevigranost, kar bodo morali odpraviti, če se bodo hoteli obdržati v republiški ligi še prihodnjo sezono.

ROJSTVA — POROKE — SMRTI — ROJSTVA — POROKE — SMRTI

♦ ROJSTVA: Ujčić Nataša, Il. Bistrica, Levstikova 25; Gabrijevič Orhideja, Il. Bistrica, Sercerjeva; Slenc Mojca, Il. Bistrica, vinarjeva 7, Rolih Katja, Il. Bistrica, Gubčeva 2; Povalec Robert, Il. Bistrica, Bazoviška 25; rrelog Dolores, Vrbovo 44; Princ Marija, Podgraje 61; Vičić Tončka, Soze 1; Samoček Vesna, Dol. Zemon 77; Šloser Karmen, Topolc 70; Brožič Teodor, Jasen 44; Frank Marijan, Prem 27; Sedmak Morena, Knežak 158; Ludvik Zvonko, Bač 111.

♦ POROKE: Sircelj Anton, kmet. tehnik iz Prema 72 in Batista Angela, delavka iz Kosez 60; Bergoč Ivan, poštni uslužbenec iz Skočjana pri Koprju 14 in Zevnik Vincenca, predmetna učiteljica; Maljevac Alojz, kmet iz Velikega brda 6 in Despot Ljubica, gospodinja iz Benkovca, Split; Stopar Viljem, delavec, iz Velikega brda 52 in Djakovič Marija, gospodinja iz Benkovca, Split; Stopar Slavko, pomorščak

KINO PROGRAM ZA MESEC SEPTEMBER 1964

7.—8. sept. ameriški barvni VV kavbojski film ZADNJI VLAK IZ GUN HILLA; 9.—10. sept. švedski film ZENSKÉ ČAKAJO (za mladino neprimeren); 12.—13. sept. slovenski film SAMORASTNIKI; 14.—15. sept. ameriški kriminalni film NEZNANEC IZ NORD EKS-PRESA; 16.—17. sept. francosko-italijanski zabavni film: DEKLETA IN POLETJE; 19.—20. sept. zahodno nemški kriminalni film SATAN MAMI Z LJUBEZNIJO; 21.—22. sept. ameriški barvni CS film PUSTOLOVŠČINE MLADEGA ČLOVEKA; 23.—24. sept. jugoslovanski zabavni VV film ROJAKI; 26.—27. sept. ameriški zabavni VV film APARTMAN; od 30. sept. do 1. okt. angleška napeta in pretresljiva drama CAS BREZ USMILJENJA.

ne banko 180 tisočaku, ta mejsec pa ne vejm, če jeh buom spravu skupej 120.« U srce se nom je zesmilu ta rejvež in smo ga povabla ne kozarc pijače, de bi usi tri skep poklakneli skrbi ze vsakdanji kreh.

iz Šmarja pri Ajdovščini 17 in iskra rani, učiteljica iz Il. Bistrice, Vodnikova ulica 26.

♦ SMRTI: Baša Marija, gospodinja iz Vrbova 17, stara 70 let; Kreševič Marija, gospodinja iz Staroda 9, stara 81 let; Hrvatini Marija, gospodinja iz Kuteževega 53, stara 81 let; Princ Jože, kmet iz Velike Bukovice 33, star 72 let; Grlj Rafael, inv. upokojenec, iz Harij 10, star 54 let; Pavlovec Anton, kmet iz Kilovč 22; Keš Antonija, gospodinja iz Knežaka 56, stara 56 let; Delost Marija, gospodinja iz Koritnic 22, stara 51 let; Tomšič Marjeta, gospodinja iz Bača 69, stara 74 let; Zadnik Jože, kmet iz Pregarj 99, star 63 let; Piacun Rudolf, oficir JLA, iz Il. Bistrice, star 21 let.

ZAHVALA

Vsem učencem in učiteljem osnovne šole Dragotin Kette iz Ilirske Bistrice, vaškemu aktivu Zveze mladine v Zarečju in vsem, ki so na zadnji poti pospremili našo ljubo hčerko in sestro

ROLIH MAJDO,

se iskreno zahvaljujemo. Najlejša nvala tudi vsem, ki so z veneci počastili spomin drage sestre, hčerke in nečakinje.

Žalujoci mama, oče, brat Viktor in Marijan, sestra Marija ter ostalo sorodstvo.

MALI OGLASI

Podpisani Anton Hribar iz Trpčan 18 preklicujem žaljive besede, ki sem jih izrekel Heleni Hrvatini iz Trpčan in se ji zahvaljujem, da je odstopila od tožbe.

★

Zahvaljujem se Želetu Francu, Tonetu Smoletu in Tonetu Vičiču za prijetno darilo. Lep pozdrav vsem

Tone iz Bosne

★

Odlična klavirska harmonika naprodaj. Naslov pri uredništvu Snežnika.